

132-2-16

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА
Централно управление

14/2

*****

11

16

О Т Ч Е Т

на БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА за дейността ѝ
през 1952 година,

-----0000000-----

65 мот

БЪЛГАРСКА

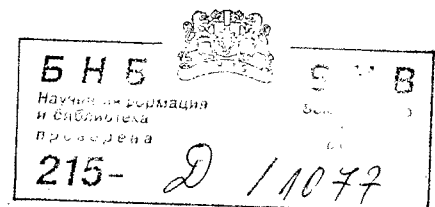
НАРОДНА

БАНКА

А/П-82

ОТЧЕТ НА БНБ ЗА ДЕЙНОСТТА Й

1952 г.

Строго поверително

№ 1-52

О Т Ч Е Т

на

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА
за дейността ѝ през 1952 година

-000-

През изтеклата 1952 година, под ръководството на Българската комунистическа партия, начело с другаря Вълко Червенков и при решаващата помощ на великия Съветски Съюз, бяха постигнати големи успехи в социалистическото развитие на нашата страна.

В обятия подвез на народното стопанство Българската народна банка не остана назад. При най-близкото ръководство на Партията и Правителството и лично на другаря Вълко Червенков, Банката укрепна напълно организационно и се затвърди като емисионен, разчетен и кредитен център на народното стопанство, заставайки за достиженията и опита на Госбанк, като използва напълно непосредствената помощ на Съветското правителство в лицето на др. Андрей Тимофеевич Кузнецов.

Контролът чрез лева се засили, с което се спомогна за утвърждаването на касовата, разчетната, плановата и договорната дисциплина; укрепи се стопанският разчет.

1. ДЕЙНОСТИ НА БАНКАТА

КРЕДИТИРАНЕ
През отчетната година кредитната дейност на Банката бележи чувствителни успехи.

Подобри се планирането на кредитите и изпълненкето на кредитния план. Задълбочи се проучването на кредитните нужди на предприятията. Засили се въздействието чрез кредитите над стопанските организации. Контролът чрез лева започна да се използва още по-успешно като средство за внедряване на стопанския разчет.

Разпределението на използваните краткосрочни кредити между държавния и кооперативен сектор е както следва:

Сектори	Краткосрочни заеми										+ увелич. - намален срещно 1951 г.	
	на 31.XII. 1951 г.		на 31.III. 1952 г.		на 30.VI. 1952 г.		на 30.IX. 1952 г.		на 31.XII. 1952 г.			
	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%		
Държавен	3.724	58,3	3.484	58,-	3.948	59,7	4.623	62,7	4.209	61,-	+485	13
Коопера- тивен ..	2.612	40,9	2.452	40,0	2.875	39,7	2.671	36,2	2.642	38,3	+ 30	1
ИЗС ...	54	0,8	78	1,2	107	1,6	77	1,1	48	0,7	- 6	11
	6.390	100	6.014	100	6.730	100	7.371	100	6.899	100	+509	8

За отбелязване е, че докато ползуваните заеми от предприятията от държавния сектор срещат общата сума на заемите са нарастнали абсолютно с 13% и относително с 2,7%, то заемите на предприятията от кооперативния сектор са нарастнали абсолютно само с 1%, а относително са намалели с 2,6%.

Разпределението на заемите по отрасли на народното стопанство се вижда от таблицата на стр.4.

Докато заемите на вътрешната търговия, държавна и кооперативна, са се увеличили със 616 млн. лева, на външната търговия - с 39 млн. лева и на хранителната промишленост - със 161 млн. лева, то при леката промишленост същите намаляват със 175 млн. лева, при кооперативната хранителна промишленост - със 154 млн. лева и при тежката промишленост с 52 млн. лева.

Увеличението на заемите при вътрешната търговия се дължи в резултат на: а/ увеличаване дните на обрачаемостта на стоките в търговията на едро и дребно и б/ увеличаване свързномативните запаси от стоки при търговските организации на едро.

Увеличаването дните на обрачаемостта на стоките доведе до намаляване дяловото участие със собствени средства в стоки на държавните търговски организации от 30% на 25%. Това доведе до намаляване на дяловото участие със собствени средства в стоки и при кооперациите.

Проверка
Стойков

ТАБЛИЦА

на заемите по отрасли на народното стопанство

Отрасли	Краткосрочни заеми, включително просрочените										+увелич. -намален, спрямо 1951 г.	
	на 31.XII. 1951 г.		на 31.III. 1952 г.		на 30.VI. 1952 г.		на 30.IX. 1952 г.		на 31.XII. 1952 г.			
	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%		
1. Промисленост												
а/тежка	51	1,3	62	1,-	40	0,6	44	0,6	29	0,4	- 52	64,2
б/лека	442	6,9	350	5,8	329	4,9	327	4,4	267	3,9	-175	39,6
в/электропром..	27	0,4	21	0,3	25	0,4	20	0,3	14	0,2	- 13	48,1
г/хран. дърв.	691	10,8	755	13,1	874	13,-	832	11,3	852	12,3	+161	23,3
д/хран. коопер..	207	3,2	140	2,3	129	1,9	73	1,-	53	0,8	-154	74,4
2. Търг. и доставки												
а/въвзна	167	2,6	131	2,2	207	3,1	347	4,7	256	3,7	+ 89	53,3
б/вътрешна ....:												
държавна	2378	37,3	2175	36,3	2473	36,7	3031	41,1	2779	40,3	+401	16,9
кооперативна	2255	35,3	2167	36,1	2375	35,3	2460	33,4	2470	35,8	+215	9,5
3. Сел. стопанство												
а/държавно	73	1,1	87	1,4	119	1,8	135	1,8	114	1,7	+ 41	56,2
б/кооперативно	8	0,1	14	0,2	50	0,7	23	0,3	15	0,2	+ 7	87,5
в/ТНЗС	54	0,9	78	1,3	107	1,6	77	1,1	48	0,7	- 6	11,1
4. Транспорт												
	7	0,1	3	-	2	-	2	-	2	-	- 5	71,4
Всичко	6390	100	6013	100	6730	100	7371	100	6889	100	+509	8,-
Разчетни заеми	746		556		726		636		1006		+260	34,9
Всичко	7136		6569		7456		8007		7905		+769	10,8

Съответно с намаляването на дяловото участие със собствени средства на търговските предприятия и с увеличаване наличието на стоки при същите се увеличили и кредитите от Банката.

Говедина
Бончев

Министерството на вътрешната търговия и Централният кооперативен съюз пронараха увеличаването дните на обрачаемостта на стоките, с оглед да се даде възможност на търговските организации, при новите условия на разгърнатата търговия, да се устроят съгласно законванията на същата. Това не се оправда. Увеличаването дните на обрачаемостта на стоките отвлече вниманието на ръководителите на тия организации от действителните им недъзи.

В резултат на това, недъзите в търговските организации не само останаха, но и се засилиха. Напоследък в търговията се явяват същите затруднения, каквито съществуваша преди увеличаване от Правителството дните на обрачаемостта на стоките.

Засемите за сверхнормативни запаси при търговските организации на едро през течение на годината нарастнаха с 1.135 млн. лева. Това нарастване се явява в резултат на несъответствието между стокните фондове и фондовете за обрачание, вълнателно и предвидените запаси за държавния резерв. Едно такова положение е обяснимо и може да бъде търпяно като временно явление в резултат на премажване на купонната система и установяване на разгърнатата културна социалистическа търговия. Но като постоянно явление един такъв разрыв в планирането е недопустим и крайно вреден. Здравите принципи на социалистическото планово стопанство изискват ликвидирането в най-скоро време на такъв разрыв. От друга страна неизкъванията на здравото парично обращение налагат стоките от сверхнормативните запаси при търговските организации на едро да бъдат ликвидирани, като същите се приемат от държавния резерв.

При външната търговия засемите са нарастнали с 89 млн. лева главно поради ликвидирани собствените средства на висно-вносните предприятия, вземането им в държавния бюджет и снабдяването на тия предприятия с оборотни средства изключително по пътя на краткосрочно кредитиране.

Увеличението на засемите при държавната хранителна промишленост се дължи преди всичко на прехвърляне през годината на кооперативни промишлени предприятия към държавния сектор, както се вижда от таблицата. Намалението на засемите на кооперативната хранителна промишленост почти на-

пълно компенсира увеличението на заемите при държавната хранителна промишленост.

Намалението на заемите при леката промишленост през течение на годината се явява в резултат на неизпълнение плана за доставка на памук и други суровини, а също и на намаляване ликвидационните заеми за сверхнормативни запаси.

При тежката промишленост намалението на заемите се явява предимно при заемите за сверхнормативни запаси.

Изпълнението на кредитния план през 1952 година е отразено в таблицата на стр. 7.

От таблицата се вижда, че през отделните тримесечия на 1952 година има неизпълнение на кредитния план. Най-голямо е неизпълнението през IV-то тримесечие - 13%. Превъзшение на плана се отбелязва само през II-то тримесечие - 1% и се дължи на наличието на просрочени заеми.

По отделните министерства и ведомства отклоненията в изпълнението на кредитния план са значително по-големи. Така, кредитите на предприятията на Министерството на леката промишленост през IV-то тримесечие са използвани само в размер на 52% от запазираното, а тези на неподведомствените предприятия - 20%. Това гозори, че Централното управление на банката недостатъчно добре е провело работата по изработване на кредитния план и не е упражняло ефективен контрол върху дейността на банковите клонове при провеждане на кредитната им дейност.

Иерархното планиране на кредитите се изразява в следното:

Някои управители на банковите клонове не са обезпечили своевременно представяне от предприятията на производствено-финансови и търговско-финансови планове, а представените такива в много случаи не са проучвани основно и задълбочено.

Управителите на клоновете и инспекторите по кредита общо взето не са проучвали основно дейността на отделните предприятия, не опознават технологическите процеси. Това пречи да извършват задълбочен критичен анализ на представените от предприятията кредитни заявки.

ТАБЛИЦА

за изпълнението на кредитния план през 1952 г.

Министерства и ведомства	Заеми на 31.XII.1951 вкл. просрочените		I тримесечие 31.III.1952 г.			II тримесечие 30.VI.1952 г.			III тримесечие 30.IX.1952 г.			IV тримесечие 31.XII.1952 г.			+ Увеличение - намаление спрямо 1951 г.		
	млн. лева	%	млн. лева	млн. лева		млн. лева	млн. лева		млн. лева	млн. лева		млн. лева	млн. лева		млн. лева	%	
				план	изпълнение		план	изпълнение		план	изпълнение		план	изпълнение			
Неподведомствени предприятия ..	46,2	0,7	49,2	47,1	96	74,4	71,9	97	70,8	68,1	96	23,6	49,0	208	+	2,8	+ 6,1
У Д С П Р	67,7	0,9	127,3	75,1	59	95,7	104,6	109	114,2	126,7	111	103,8	97,0	93	+	29,3	+ 43,3
Комитет за физкултура и спорт ..	2,4	-	3,0	2,4	90	2,4	2,4	100	2,5	2,1	84	2,4	1,8	75	-	0,6	- 25,0
М-во на тежката промишленост ..	51,2	1,1	96,7	75,2	78	67,4	51,3	76	65,3	52,6	83	36,4	38,6	106	-	42,6	- 52,5
" " леката промишленост ...	346,7	4,9	249,5	208,4	84	285,8	269,3	101	325,4	224,9	69	324,0	169,7	52	-	177,0	- 51,1
" " земеделието	217,3	3,0	191,6	203,6	109	257,8	224,9	87	239,8	254,1	106	243,0	245,0	99	+	27,7	+ 12,7
" " електрификацията	27,2	0,4	17,5	21,4	122	12,6	24,6	195	18,1	20,4	113	10,8	14,3	131	-	13,0	- 47,8
" " външните работи	0,1	-	1,6	0,4	25	1,2	0,4	33	-	-	-	1,3	1,0	77	+	0,9	+900,0
" " външната търговия	175,0	2,5	225,2	138,1	61	270,9	218,4	81	671,3	376,9	56	394,5	285,1	74	+	110,1	+ 62,9
" " вътрешната търговия ...	1.134,8	16,2	1.290,1	1.233,6	96	1.412,6	1.334,7	99	1.646,3	1.568,8	95	2.066,9	1.648,4	80	+	493,6	+ 42,7
" " доставките и хранител- ната промишленост	1.198,9	16,8	1.155,3	1.105,9	96	1.235,0	1.133,8	96	1.694,5	1.511,0	91	1.434,7	1.290,1	90	+	91,2	+ 7,6
" " транспорта	7,3	0,1	6,6	2,5	33	2,0	2,1	105	2,0	2,2	110	1,2	1,8	150	-	5,5	- 75,3
" " народното здраве и со- циалните грижи	40,8	0,6	60,0	35,5	59	38,6	44,5	115	47,1	49,0	104	37,1	40,0	108	-	0,9	- 2,0
" " народната отбрана	0,4	-	1,0	0,7	70	0,5	0,8	160	0,4	0,4	100	0,4	0,4	100	-	-	-
" " народната просвета	2,6	-	0,4	0,4	100	0,3	0,3	100	0,4	0,5	125	-	0,2	-	-	8,4	- 92,3
Народни съвети	324,1	4,5	312,7	302,8	97	313,6	331,1	106	319,8	307,7	96	335,6	313,7	93	-	10,4	- 3,2
Кооперации към ЦНС	2.470,5	34,6	2.207,7	2.321,4	105	2.289,5	2.553,3	113	2.593,3	2.587,3	98	2.749,7	2.539,2	92	+	66,7	+ 2,8
Кооперации към ОСТПЗК	140,8	2,0	160,8	130,4	81	133,0	121,7	91	115,1	113,6	99	118,6	99,6	84	-	41,2	- 29,3
Т К З С	54,5	0,8	140,0	78,2	56	169,0	107,1	64	65,0	76,7	118	53,2	47,8	90	-	6,7	- 12,3
Разни ведомства и организации ..	31,4	0,4	27,9	25,4	91	8,8	23,2	26	13,0	22,0	169	10,7	16,2	151	-	15,2	- 48,4
Всичко	6.389,9	99,5	6.324,6	6.013,5	95	6.620,1	6.730,4	102	8.009,3	7.370,9	92	7.942,9	6.898,9	87	+	508,9	+ 8,0
Разчетни заеми	746,0	10,5	395,4	556,0	141	493,9	726,0	148	700,0	636,0	91	600,0	1.006,0	168	+	260,0	+ 34,9
А ВСИЧКО	7.135,9	100	6.720,0	6.569,5	96	7.104,0	7.456,4	105	8.709,3	8.006,9	92	8.542,9	7.904,9	93	+	768,9	+ 10,8

Следва:
Куби
Силванов

Началниците на кредитните управления при Централното управление на банката не са положили достатъчно труд през течения на годината да опознаят основно дейността на поверените им в кредитно отношение министерства и ведомства. Това е довело до недостатъчно задълбочаване в работата им и приемане на вяра представените кредитни заявки и устни обяснения на представителите на министерствата и ведомствата при изработване на кредитния план. Така например, Централният кооперативен съюз за III-то тримесечие е представил за базите си заявка за 277 млн. лева, Централното управление на банката на ово е намалило сумата на 218,7 млн. лева, а са използвани само 193,7 млн. лева.

Началникът на Планово-икономическото управление и съответният заместник председател, които трябва да обединят проекта за кредитния план, все още не са обхващали напълно състоянието на отделните отрасли и са допускали проценто-кредитните планове да се съставят механически и в някои случаи да не са обвързани с народостопанския план.

Значителните отклонения от кредитните лимити при изпълнение на кредитния план за някои предприятия се явяват като резултат и на ненапълно укрепналата още работа на Централното управление и на липсата на стил в работата му, на какъвто ни учи др. Вълко Червенков.

Във връзка с кредитирането все още има въпроси, неурегулирани на банковите клонове, а даже и на самите началници на кредитни управления. Така например, не е изяснен въпросът за вътрешно-тримесечните лимити, въпросът за кредитиране със заеми за сезонни разходи в промишлените предприятия, заеми за сезонни запаси, които често се смесват със заеми за временни нужди.

От страна на кредитните управления не е проведен постоянен и фирмасен контрол върху управителите на банковите клонове и инспекторите по кредита за правилно кредитиране на предприятията; не е търсена отговорност от управителите, допуснали нарушение на кредитната дисциплина.

Освен това, като съществена пречка за неизползуване кредитните лимити бе и обстоятелството, че много пред-

приятия не бяха снабдени с изкопуените се собствени оборотни средства.

Управителите на банковите клонове не само, че в много случаи не са познавали положението в предприятията, но не са вземали съответни мерки да въздействуват на ръководителите на същите за изправление на нередностите, като за целта използват помощта на съответните организации в предприятията, местните органи на държавата и тая на висшестоящите организации. Същите не всякога са сигнализирали своевременно пред Централното управление на банкете за констатираните нередности в предприятията.

Използуваните заеми от държавните и кооперативни предприятия, разпределени по видове, са показани в таблицата на стр.10.

Една от основните слабости при кредитирането е допусната при заемите за допълване норматива на оборотните средства, като е нарушен принципът на целевостта на заемите. Предприятията при народните съвети трябваше през течение на 1952 година напълно да бъдат снабдени със собствени оборотни средства. Централното управление на банкете и кредитните управления не обърнаха необходимото внимание още в началото на 1952 година на този въпрос и не взеха съответните мерки чрез ефикасен контрол от страна на банковите клонове да се обезпечи попълването на тия средства. В резултат на това в края на 1952 година много от тия предприятия са с непълнени собствени оборотни средства, което наложи Министерският съвет да продължи този срок до края на първото полугодие на 1953 г. Слабости от страна на Централното управление и кредитните управления се допуснаха във връзка с кредитиране за допълване собствените оборотни средства на кооперациите от системата на Централния кооперативен съюз и на занаятчийските кооперации. Минималното дялово участие на кооперациите от системата на Централния кооперативен съюз със собствени оборотни средства за попълване норматива е определено на 7%. Централното управление на банкете и управление "Кооперативен кредит" не се занимава с този въпрос и не взеха мерки да се осигури набирането на това минимално участие със собствени оборотни средства в предвидения тригодишен

срещу в т. 14 от 11-то приложение на 218-то постановление за преустройство на банковата система.

ТАБЛИЦА

за използваните заеми, разпределени по видове

Видове заеми	На 31. XII. 1951 г.		На 31 III 1952		На 30 VI 1952		На 30 IX 1952		На 31. XII. 1952 г.		+ увелич. - намален, през год.	
	млн. лева	%	млн. лева	млн. лева	млн. лева	млн. лева	млн. лева	%	млн. лева	%		
Заеми за сезонни и свързани оперативни запаси при търговските предприятия ...	1.133	15,9	1.638	1.767	2.140	2.379	30,1	+1241	109			
Заеми за сезонни запаси:												
за сел. и селск. материали	390	4,1	468	228	196	202	2,6	-	38	30		
за мезав. производство ..	22	0,3	4	9	4	7	0,1	-	15	68		
за готова продукция	334	4,7	329	544	432	443	5,8	+	109	33		
за растениевъдство	4	0,1	1	3	1	-	-	-	4	100		
за животновъдство	31	0,4	44	56	92	117	1,5	+	66	277		
за доп. стр. селск. стоп. ..	2	-	1	2	-	-	-	-	2	100		
Заеми за сезонни разходи:												
в търг. предприятия	-	-	-	3	5	-	-	-	-	-		
в промишл. предприятия ..	14	0,2	13	37	34	3	-	-	11	79		
за растениевъдство	10	0,1	42	119	66	12	0,2	+	2	20		
за животновъдство	7	0,1	20	31	29	12	0,2	+	5	71		
за доп. стр. селск. стоп. ..	3	-	5	18	10	5	0,1	+	2	66		
Заеми за основен ремонт	1	-	2	53	4	-	-	-	1	100		
за доп. норм. об. ср. ..	2.390	32,7	2.073	2.210	2.499	2.594	32,7	+	254	11		
за доп. дъл. участие със собст. об. ср. ...	33	0,4	41	64	68	42	0,5	+	9	27		
за закуп. селскост. произведения	425	6,-	210	344	317	193	2,4	-	232	55		
за аванс. производ. селскост. производ. ..	66	0,9	24	190	137	51	0,6	-	15	23		
за временни нужди	54	0,8	20	15	54	102	1,3	+	48	90		
за врем. свързани норм. запаси	1.190	16,7	561	555	139	107	1,3	-	1033	91		
Всичко	5.954	63,4	5.427	6.263	6.378	6.259	79,2	+	305	5		
Просрочени заеми ..	436	6,1	517	462	493	640	8,1	+	204	47		
Всичко с пр. заеми	6.390	69,5	6.013	6.730	7.371	6.899	87,3	+	509	8		
Разчетни заеми ...	746	10,5	556	726	636	1.006	12,7	+	260	35		
А всичко	7.136	100	6.569	7.456	8.007	7.905	100	+	769	10,0		

Всичко

Централното управление на банката съвсем не взе под внимание, че трудово-кооперативните занаятчийски кооперации в най-скоро време трябва да се снабдят със собствени оборотни средства и да провеждат нормалната си дейност изключително с такива. В резултат на това се допусна много трудово-производителни занаятчийски кооперации да работят с минимално изискуемите се собствени средства, а някои от тях да не разполагат^{II} с този минимум. Едва през второто полугодие, след като се обърна внимание от др. Червенков, се вземаха по-сериозни мерки да се въздействува върху занаятчийските кооперации за снабдяването им със собствени оборотни средства.

Заемите по стокооборота представляват най-голямата част от целевите заеми. Централното управление на банката и кредитните управления дадоха конкретни указания за провеждане кредитирането по стокооборота. Чрез специални бригади, изпращани по клоновете на Банката, беше разясняван този начин на кредитиране и проконтролирано правилното провеждане на същото. Въпреки това, и тук се допуснаха сериозни слабости, както от страна на Централното управление и кредитните управления, така и от клоновете на Банката. Председателят на Централното управление, въпреки че разполагаше с материали, които показваха какви са най-новите достижения на Госбанк за кредитиране по стокооборота, не постави като задача бързото проучване на тия материали и съпоставяне с условията в нашата страна, за да се въведе съответното подобрене при кредитирането по стокооборота. Началниците на управления "Търговски кредит" и "Кооперативен кредит" и самият заместник председателя завеждащ кредитните управления, не проучиха теоритически въпросите за кредитирането по стокооборота, не изследваха при нашите условия какви са нуждите и възможностите при този вид кредитиране, за да излязат своевременно с предложение за отстраняване на констатираните несъобразности и въвеждане на по-ефикасни и целесъобразни форми за кредитиране по стокооборота, както и да проведат в ежедневната си оперативна работа решителна борба и контрол за отстраняване нередностите в работата на банковите клонове при кредитирането по стокооборота. В резул-

тат на недостатъците в работата на тези кредитни управления, много от клоновете само формално кредитират по стокооборота. Указание за това е, че в много клонове не се спазват сроковете за регулиране на сметките. Регулирането се извършва служебно, без да участвуват съответните отговорни представители на предприятията и не се отнася в просрочие веднага след регулирането необезпечената част от кредитите.

При заемите за сезонни запаси се постигнаха значителни успехи по отношение целевото им определяне и сроците им възвръщане. Но и тун се допуснаха, както от страна на Централното управление, така и от кредитните управления, сериозни слабости.

Въпреки отделните сигнали, които беше получил Председателят на Централното управление, че има смесване при кредитирането на сезонните запаси със свърхнормативните, същият се ограничи само с даване на общи указания за разграничаване на тези видове запаси и кредитиране отделно на всеки от тях, без да проведе контрол за изпълнението на това нареждане от кредитните управления.

Началниците на кредитните управления и завеждащият ги заместник председател, не бяха наясно за разликата, която съществува при сезонните запаси и свърхнормативните такива, като се даваха указания до клоновете, даже и вносните материали, които нямат сезонен характер и са в по-голям размер от норматива, да бъдат кредитирани като сезонни запаси. Началниците на кредитните управления не се замислиха върху неизявените въпроси по кредитирането на сезонните запаси и тогава, когато им се обърна внимание върху същите, не проучиха този въпрос, не ги разработиха и не вземаха бързи мерки за оправяне работата на клоновете във връзка с кредитирането за сезонни запаси. Банковите клонове от своя страна също допуснаха сериозни слабости по кредитирането на сезонните запаси. В много случаи те не са вземали срочни задължителни с точно определени срокове, съответствуващи на сезонния характер на запасите.

По заемите за сезонни разходи Централното управление допуска тая основна слабост, че не проучи, при кои случаи, особено при промишлеността, трябва да се практикува този вид заем. Кредитните управления и съответния замест-

них председател, които имат като основна задача проучването въпросите по кредитирането, също не погледнаха по-сериозно към този въпрос, оставиха го неупомен и създадоха значителни затруднения на банкните клонове.

Разчетните заеми са увеличени на 31.XII.1952 година в сравнение с 31.XII.1951 г. с 260 млн. лева.

Увеличаването на тях заеми е оправдано, но то не е ставало равномерно, а на скокове - към края на всяко тримесечие се явява чувствително увеличение и след това спадане.

Следната таблица ясно отразява това:

Година	I тримесечие			II тримесечие			III тримесечие			IV тримесечие		
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
в милиони лева												
1951	301	287	373	335	317	393	302	359	407	399	434	746
1952	399	486	556	563	726	726	698	620	635	628	714	1006

Скокообразното увеличение на разчетните заеми е уназателно. То показва, че промишлените предприятия и търговските организации на едро, през течение на тримесечното изостават в изпълнение на плановете си, а в края на тримесечното журмуват, за да догонят изпълнението на същите.

Централното управление на Банката не анализира своевременно цифрите по разчетните заеми, не разкри тази журмущина, за да вземе съответни мерки, чрез които да се подпомогнат предприятията за равномерното изпълнение на плановете.

Като недостатък на Централното управление по този вид заеми може да се отбележи, че същото не проучи и досега не е въвел заемите за акредитиви и особени сметки.

и
срещу

Между различните видове заеми особено място заемат заемите за ликвидационните свърхнормативни запаси. Те се явяват като временно положение по кредитирането, непредвидено в кредитната дейност на Българската народна банка, съгласно 218-то постановление за преустройство на банковата система. С тези заеми се покрива нуждата от оборотни средства на предприятията за наличните отовози и други материални ценности, в повече от определените им нормативи при преобразуване на заемите, съгласно 218-то постановление.

С тия свърхнормативни запаси трябваше да се ликвидира, за което предприятията съставяха календарно-погасителни планове. Според тия планове заемите за ликвидирани свърхнормативни запаси от 1.190 млн. лева на 31.XII.1951 г. се намалиха на 31.XII.1952 г. на 107 млн. лева. В случая трябва да се отбележи, че намаляването на този вид заеми не отразява действителното положение на ликвидационните свърхнормативни запаси. Запасите не се намаляват в същата степен, в каквато се намаляват заемите срещу тях, а в някои случаи тия запаси се и увеличават.

Кредитните управления при Централното управление ^{не} следила системно работата на банковите клонове по ликвидирани на тия запаси - отнесоха се съвсем формално по този въпрос, като смятаха за задоволителна работата на банковите клонове и приемаха за своя задача само ликвидирането на тия заеми, а не и на фактическите запаси.

Управителите на банковите клонове, началниците на кредитните управления и Централното управление не вземаха съответните мерки, за да се поведе решителна борба против едно такова положение, несъответстващо на плановете развитие на народното стопанство. Централното управление на много пъти се е занимавало с този въпрос, но решенията му винаги са се из-

разявали във формални мероприятия, като например, вна-
сяне предложениа пред Министерския съвет за задължаване
съответните министри да ликвидират в срок съвръхнорма-
тивните запаси, без да се подходи практически чрез
един по-усилен контрол и въздействие, конкретно за
всичко отделно предприятие и ведомство, за да се спо-
могне за ликвидиране на тия запаси. Подобен подход по
въпроса за ликвидиране на тези съвръхнормативни запаси
имаха и всички кредитни управления при Централното уп-
равление, както и управителите на банковите клонове и
инспекторите по кредита при тях.

Значителен дял от кредитите на Българска
народна банка заемат просрочените земаи. Просрочените
земаи се явяват като нередно положение в кредитната
дейност на Банката и колкото е по-голям техния размер,
толкова са по-големи слабостите и недостатъците в ра-
ботата, както на ръководните, така и на изпълнителните
органи на Българска народна банка.

Движението на тоя вид земаи през 1952 г.,
се вижда от таблицата на стр. 16.

От таблицата се вижда, че през годината про-
срочените земаи са се увеличили с 204 млн. лева или
46,7%, в сравнение с края на 1951 г.

Увеличението на просрочените земаи, както се
наза, се явява в резултат на нередностите в предприя-
тията, срещу които банковите органи не се водили задо-
волителна системна борба.

В редица случаи управителите на банковите кло-
нове и инспекторите по кредита при съдите, не вземаха на-
време мерки и не проведоха достатъчен контрол срещу не-
ритмичното и некомплектувано снабдяване с основни и спо-
магателни материали на предприятията, срещу удължаване
процеса на производството и нарушаване по такъв начин
нормативите за незавършено производство, срещу неизпъл-
нение плана за реализация на готовата продукция.

Като най-характерен пример може да се по-
сочи Слаботоковият завод "Илимент Ворошилов", София, къ-

дето е допуснато свърхнормативните запаси към 30.XI.1952 г. да възлезат на 20.846.000 лева, а просрочените заеми на 4.715.000 лева.

ТАБЛИЦА
за просрочените заеми

31.XII.1951 г. 30.VI.1952 г. 31.XII.1952 г.

Министровства или ведомства	31.XII.1951 г.			30.VI.1952 г.			31.XII.1952 г.		
	Общо редовни и просрочени заеми в млн. лева	от тях просро- чени		Общо редовни и просрочени заеми в млн. лева	от тях просро- чени		Общо редовни и просрочени заеми в млн. лева	от тях просро- чени	
		млн. лева	%		млн. лева	%		млн. лева	%
Неподведомств. предпр.	46	2	4,3	72	1	1,4	49	26	53,1
УДСДР	68	2	2,9	105	3	2,9	97	17	17,5
К-тет за физик. и спорт	3	-	-	2	-	-	2	-	-
М-во на тех. промишл.	81	24	29,6	51	10	19,6	39	12	30,8
• • • • • ледната пром.	347	53	15,3	269	43	16,0	170	31	18,2
• • • • • Земеделието	217	23	10,6	225	30	13,3	245	92	37,5
• • • • • електрифик.	27	7	25,9	25	13	52,0	14	6	42,9
• • • • • вътр. работи	-	-	-	-	-	-	1	-	-
• • • • • външн. търговия	175	-	-	218	16	7,3	285	30	10,5
• • • • • вътр. търговия	1155	53	4,6	1395	16	1,1	1648	7	0,4
• • • • • доставните и									
• • • • • хранит. пром.	1199	54	4,5	1164	171	14,4	1290	162	12,6
• • • • • транспорта ..	7	1	14,3	2	-	-	2	2	100,0
• • • • • нар. здраве и									
• • • • • соц. грижи ...	41	5	12,2	45	11	24,4	40	6	15,0
• • • • • нар. отбрана	-	-	-	1	-	-	-	-	-
• • • • • нар. просвета	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Народни съвети	324	8	2,5	331	13	3,9	314	42	13,4
Коопер. към ЦКС	2471	148	6,4	2553	103	4,0	2539	163	6,4
Коопер. към ОСТПЗК ..	141	9	6,4	122	13	10,7	100	11	11,0
Т К З С	54	43	79,6	107	10	9,4	48	28	58,3
Разни вед. и организ.	31	4	12,9	23	9	39,1	16	5	31,2
	6390	436	6,8	6730	462	6,9	6899	640	9,3

Просрочие на заемите се явяваше и вследствие отклоняване на оборотни средства на предприятията в загуби, крадби и начети на отчетниците към тях. В много случаи управителите на банковите клонове не водиха системна борба за предотвратяване такива отклонения на оборотни средства,

а началниците на кредитните управления и съответният заместник председател не въздействуваша върху управителите на банковите клонове за провеждане на този контрол.

Много от управителите на банковите клонове не са организирали системен контрол върху предприятията във връзка с изпълнението на производствено-финансовите и търговско-финансовите планове.

Това е подпринело предприятията да изостават в изпълнението на плановете си, което също е водило до натрупване на свръхнормативни запаси и други нередности, в резултат на което тия предприятия са просрочвали заемите си.

Като доказателство на казаното се явява факта, че търговските организации, които през отчетната година изпълняваха плана си по стокооборота, снижиха просрочията на заемите си от 4,5% на 31 декември 1951 година на 0,4% до края на 1952 година.

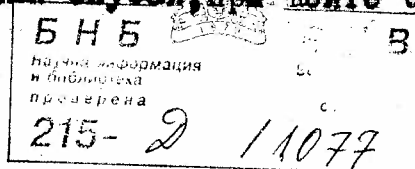
Там, където управителите на банковите клонове са водили борба за намаляване на просрочията, това се е постигало. Така например, управителят на Исларовградския банков клон, в резултат на проведената борба в това направление е успял да намали просрочените заеми от 13% през I-то тримесечие на 1% към края на отчетната година.

Отрицателното отражение на просрочията на заемите за народното стопанство е голямо. Същите се отразяват извънредно неблагоприятно върху обрачаемостта на банковите заеми.

През отчетната година освен посочените слабости, Банката е допуснала и редица други такива.

Не са малко случаите, при които управителите на банковите клонове и инспекторите по кредита са нарушавали т.31 от 218-ото постановление за преустройството на банковата система, - разрешавали са заеми не в съответствие с фактическото изпълнение на производствените и търговски планове на предприятията. Така например, за II-то тримесечие разрешените кредити на Централния кооперативен съюз при изпълнение на плана 93%, взелият на 108%.

Нещо повече, има отделни случаи, при които банко-

вите клонове са кредитирали отделни предприятия, без същите да имат производствено-финансови или търговско-финансови планове.

Управителите на банковите клонове, с малко изключения, не са изпълнили изискванията на 218-то постановление, при кредитиране на предприятията същите да имат съответно сключени договори. А там, където са представяни такива, отношението на управителите към тях договори е било фермажно, задоволявали са се и с такива договори, които не са отговаряли на изискванията на наредбата за договорите за изпълнение на доставки и извършване на работи и услуги. Началниците на кредитните управления и заместник председателят, ръководещ работата по кредитирането, въпреки че са знаели за тази неудовлетворителна работа на банковите клонове във връзка със спазването на договорната дисциплина, не са вземали съответни мерки за да пресекат това благодушно и безотговорно отношение на управителите на банковите клонове към договорната дисциплина.

При отпускане на заемите управителите на банковите клонове са спазвали строго да има обезпечение от стокови и други материални ценности. Неудовлетворителната им работа по обезпечеността на заемите се дължи на недостатъчната борба за своевременно възстановяване на явлото се впоследствие необезпечение, в резултат на отклоняване на оборотни средства в загуби, кражди, начети, дебитори и др.

Необезпечеността на заемите се вижда в таблицата дадена на стр.19.

От таблицата се вижда, че при някои ведомства, като например при кооперациите от системата на Централния кооперативен съюз, Министерство на доставките и хранителната промишленост, Министерство на земеделието и др., към края на отчетната година имат заемни останали без обезпечение. Управителите на банковите клонове не са осигурили своевременно получаване на отчетни материали от предприятията за обезпечеността на заемите, както и срочното им анализиране за установяване на необезпечеността и вземане своевременно мерки за ликвидирането ѝ.

ТАБЛИЦА

за обезпечеността на банковите заеми

Министерства и ведомства	Обща обезпеченост на заемите към 31.XII.1952 г.			Застояли, демодирани и непласируеми стоки
	излишки от обезпечение	недостиг от обезпечение	необезпечен дълг отнесен в просрочие	
в хиляди лева				
Неподведомств. предприятия	50.600	5.285	-	897
У Д С Д Р	558	11.033	6.221	250
М-во на тежката промишлен.	15.628	4.011	201	76
" " леката промишлен.	10.427	16.084	10.472	255
" " електрификацията	10	1.421	-	-
" " вътрешната търг.	59.953	34.202	3.463	4.189
" " земеделието	10.252	40.611	32.058	2.473
" " доставките и хранителната промишл.	108.911	87.237	11.714	59
" " народното здраве	3.166	1.724	-	4.331
" " народната просвета	20	-	-	-
" " народната отбрана	-	198	148	-
К-тет за физкултура и спорт	1.245	-	-	-
М-во на вътрешните работи	5	-	-	-
Народни съвети	17.866	21.342	5.294	1.255
Разни ведомства	3.141	19	-	949
Т К З С	69.635	4.394	3.979	-
Кооперации към КЦС	90.612	109.452	32.460	18.534
О С Т П З К	25.271	5.129	323	1.324
Всичко	467.300	342.142	106.333	34.592

Все още има управители на банкови клонове, които при проверка на обезпечеността на банковите заеми не вземат под внимание наличието на негодни, повредени, демодирани, непласируеми стокови и други материални ценности и не искат от Централното управление разрешение, същите да бъдат извадени

*независим
Норвич*

от остава на кредитираните ценности.

Една от основните слабости на предприятията, спъваща нормалната им дейност, е лошата оперативна и счетоводна отчетност.

Система е да не се представят с месеци балансите и други отчетни материали. Передовната счетоводна и първична отчетност на предприятията от различните министерства и ведомства към 31.XII.1952 г. се вижда от следната таблица:

Министерства и ведомства	Общ брой на нерешените в счетоводно от- ношение предпр.	О т т я х с:				
		лоша първич- на от- четност	неизрав- нени сметки	погреш- но със- тавени бал. и сметки	изоста- нало счетовод- ство	други счетовод- ни не- редно- сти
с подведомства предпр.	1	1	1	-	-	-
ДСДР	6	2	6	-	1	2
-т за физк. и спорт..	-	-	-	-	-	-
-во тѣж. промишл.....	41	12	34	3	26	7
" леката промишл..	36	11	26	4	17	8
" земеделието	92	49	76	5	63	32
" електрификац.....	1	-	-	-	1	2
" вътр. работи	1	-	-	-	1	-
" външна търговия.	2	2	1	1	2	-
" вътр. търговия ..	66	30	47	22	37	16
" дѣст. и хр. пром..	97	42	65	17	52	27
" транспорта	-	-	-	-	-	-
" нар. здраве	3	1	-	1	3	-
" нар. отбрана	-	-	-	-	-	-
" нар. просвета ...	1	-	-	-	-	-
Народни съвети	88	34	55	9	71	12
Коопер. към ЦКС	2.269	767	2.190	807	1.265	551
Коопер. към ОСТПЗК ...	210	110	131	49	136	45
Г Н З С	664	346	480	74	391	209
Разни ведомства	6	6	5	-	5	-
Всичко:	3.563	1.413	3.117	992	2.071	911

Лидия
Лидия

Има много управители на банкови клонове, които не съзнават, че отнасяйки се равнодушно към нередностите по счетоводната и оперативна отчетност, стават стучастници за безпорядъка в същата.

Допуснатите слабости от Централното управление, кредитните управления и банковите клонове по кредитирането на предприятията са големи. Но и напредъкът във връзка с кредитирането в сравнение с 1951 г. е значителен. Това особено ярко изпъква от постигнатите резултати по ускоряване обращаемостта на банковите заеми.

През отчетната година обращаемостта в дни на банковите заеми в сравнение с 1951 г. се подобри, което се вижда от следната таблица:

Министерства и ведомства	средно месечни остатъци		годишен кредитен оборот		средна годишна обращаемост		+увели- чение на об- ращане- мостта в дни
	1951	1952	1951	1952	1951	1952	
	млн. лева	млн. лева	млн. лева	млн. лева	дни	дни	
Неподведомств. пред.	176	72	1.164	317	54,-	81,4	+ 27,4
У Д С Д Р	64	144	1.680	2.468	13,7	21,0	+ 7,3
К-т за физ. и спорт	4	3	26	20	53,6	48,8	- 4,8
М-во теж. промишл...	824	131	4.284	1.853	69,2	33,2	- 36,0
леката пром...	-	318	-	3.025	-	-	-
земеделието...	348	199	1.540	1.419	31,7	50,4	+ 18,7
електрификац...	72	28	284	315	92,2	29,1	- 63,1
вътр. работи ..	-	1	12	13	38,3	33,2	- 5,1
външ. търговия	404	273	3.304	4.057	44,3	24,2	- 20,1
вътреш. търг...	1.096	1.457	9.572	12.467	41,2	42,0	+ 0,8
дост. и хр. пром.	672	1.398	7.756	8.791	31,3	57,2	+ 25,9
транспорта ...	36	5	144	57	88,2	34,1	- 53,9
нар. здраве ...	84	42	488	398	61,9	37,5	- 24,4
нар. отбрана...	-	1	4	1	100,2	154,2	+ 54,0
нар. просвета...	4	1	4	12	139,4	23,8	-115,6
Народни съвети.....	272	313	2.100	3.530	46,8	31,9	- 14,9
Коопер. към ЦКС.....	2.068	2.394	12.092	15.280	61,6	55,4	- 6,2
Коопер. към ОСТПЗК..	-	121	-	1.043	-	-	-
Т К З С	104	50	324	125	117,1	143,9	+ 26,8
Разни ведомства ...	44	24	264	202	59,5	43,4	- 16,1
Всичко:	6.272	6.973	45.044	55.393	50,2	45,3	- 4,9

Трудов
Н. А. А...

Санкциите, които Банката е наложила във връзка със спазване на кредитната дисциплина са отразени в следната таблица:

Министерства и ведомства	Брой на наложените санкции през 1952 година по причина на									
	реализирани загуби	просрочени заеми	непредставени в срок баланси и др. сведения	невъзвращени в срок за регулиране на заемната сметка	незаключени текущи свръхнормативни запаси	отклонени средства в неизвестни	представени неверни сведения	използуване банковите средства за др. цели	други причини	О К Ч И С В
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Неподведом. предпр.	-	23	-	-	-	-	-	-	-	23
ДСДР	-	41	-	-	-	-	-	-	-	45
КФС	-	-	2	-	-	-	-	1	1	-
во тех. промишл. ..	25	324	22	3	1	-	-	1	17	393
лек. промишл. ...	16	432	76	12	-	-	-	-	8	544
земеделието ..	23	255	67	27	2	8	5	3	11	401
електрификац. ..	2	8	1	-	-	-	-	-	-	11
вътр. работи ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
външ. търг. ...	7	72	2	-	-	-	-	-	-	81
вътр. търговия	40	385	28	24	9	1	2	3	8	500
дот. и хр. пр.	51	355	53	10	-	4	5	2	18	498
транспорта ...	-	1	-	-	-	-	-	-	1	2
нар. здраве ..	-	20	-	1	-	-	-	-	-	21
нар. отбрана ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
нар. просвета ..	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
народни съвети ...	17	531	81	10	1	1	-	1	19	661
коопер. към ЦКС	818	8.591	1.983	1.751	31	30	24	74	216	13.588
коопер. към ОСТПЗК.	44	1.363	98	50	-	3	1	4	44	1.607
КЗС	-	583	370	3	-	34	1	4	29	1.024
важни ведомства ...	-	18	5	-	-	2	-	-	-	25
Всичко:	1.043	13.002	2.788	1.901	44	63	98	93	372	19.424

Брой:
13.002

Индивидуални
заеми

Освен редовната кредитна дейност, на Българската народна банка е възложена задачата да ликвидира с последиците от кредитната дейност, провеждана в миналото от банките, които бяха ликвидирани със закона за национализиране на банките и от популярните банки, които с 218-то постановление се превърнаха в клонове на Българска народна банка.

Изпълнението на плана по събиране на индивидуалните заеми през 1952 година е както следва:

В края на тримесечията	Заявлени-ран остатък	Реализиран остатък	Заявлени-рана сума за събиране	Събрана сума	% на изпълнение
В х и л я д и л е в а					
31.III.1952 г.	751.920	758.764	50.080	48.074	95,99
30.VI.1952 г.	722.760	741.853	36.040	16.911	46,92
30.IX.1952 г.	685.221	710.066	52.000	31.787	61,13
31.XII.1952 г.	655.850	681.065	59.954	29.002	48,33
			198.074	125.774	63,50

От таблицата се вижда, че за цялата година този план е изпълнен едва 63,5%.

Неизпълнението на плана за събиране на индивидуалните заеми се дължи значително на това, че началника на управление "Безналични разчети" и съответния зам.председател не отдадоха сериозно внимание на този въпрос, не поставиха пред управителите на банковите клонове въпроса за изпълнение на плана по ликвидирани на индивидуалните заеми, като план от първостепенно значение и не проведоха съответното оперативно ръководство и контрол за 100% изпълнение на плана. Председателят на Централното управление също изпусна този въпрос. Същият обърна съответно внимание по събирането на индивидуалните заеми много късно - едва през втората половина на годината, когато вече беше невъзможно да се догони изпуснатото.

Събр. 1952 г.
Димитров

Индивидуалните заеми по състав на длъжниците към
31 декември 1952 година се вижда от следната таблица:

Състав на длъжниците	Под гаранция на държавата		Обикновени		Всичко	
	брой на длъжн.	сума в хил. лева	брой на длъжн.	сума в хил. лева	брой на длъжниц.	сума в хил. лева
Новобрачни двойки	70.239	127.633	-	-	70.239	127.633
Земед.членове на ТКЗС.	34.290	29.434	100.530	74.869	134.820	104.303
Земеделци частни	34.637	20.250	84.453	66.054	119.090	86.304
Работници и служители членове на ТКЗС	411	384	54.901	46.355	55.312	46.739
Пенсионери	6	3	6.560	6.569	6.566	6.572
Домакин	13	14	3.175	2.637	3.193	2.651
Разни лица	983	22.346	18.947	23.132	19.930	45.478
Облекч.заеми по ЗОДЗК.	371	702	471	384	842	1.086
Съдебни вземания	5.297	6.597	35.810	116.104	41.067	122.701
Всичко:	146.212	207.363	304.847	336.104	451.059	543.467

Сроковете за ликвидиране на индивидуалните заеми са дадени в следната таблица:

Видове заеми	Срокове за издължаване по години						Всичко
	1951	1952	1953	1954	1955	с нео-преде-лени срокове	
	в х и л я д и л е в а						
Новобрачни двойки	2.630	3.909	7.453	8.608	12.145	92.888	127.633
Земед.членове на ТКЗС..	4.523	11.173	17.744	15.017	15.086	40.760	104.303
Земеделци - частни.....	4.685	11.450	17.375	6.085	3.181	43.528	86.304
Работници, служители и членове на ТКЗС	757	2.130	6.748	6.501	3.701	28.902	46.739
Пенсионери	13	74	376	860	1.617	3.632	6.572
Домакин	45	163	479	286	227	1.451	2.651
Облекч.заеми по ЗОДЗК..	27	3	46	64	102	844	1.086
Разни лица	421	1.336	2.767	1.970	967	38.017	45.478
Всичко:	13.101	30.238	52.988	39.391	37.026	248.022	420.766
Съдебни:	763	1.660	5.476	4.479	4.096	106.227	122.701
А всичко:	13.864	31.898	58.464	43.870	41.122	354.249	543.467

Преглед:
Lindaly

От таблицата се вижда, че основна слабост на началника на управление "Безналични разчети" и съответния заместник председател е, че не са обезпечили и проконтролирали съставянето на календарно-погасителни планове за ликвидирани на индивидуалните заеми.

Емисионна
и касова
дейност

Изпълнението на касовия план за отделните тримесечия на 1952 година е отразено в таблицата на стр.26.

През 1952 година са постъпили в Банката налични пари общо 12.952.000.000 лева, или с 1.587.000.000 лева повече, отколкото през 1951 година, а са излезли 13.130.000.000 лева, или с 1.546.000.000 лева повече отколкото през 1951 година.

В тия суми са включени само приходи и разходи по касовия план, без да са отразени изтеглените от обращение пари при паричната реформа.

Увеличението на прихода през I-то тримесечие на 1952 година в сравнение със същото тримесечие на 1951 година се дължи на увеличение стокооборота, предизвикано до известна степен от слуховете за обмяна на парите във връзка с паричната реформа в Румъния.

Увеличението на приходите и разходите през втората половина на 1952 година особено по § 1 по прихода - "Търговска дейност" и § 1 по разхода - "Заплати" е свързано главно с паричната реформа, увеличение на заплатите, повишение покупателната способност на населението и пр.

През I-то тримесечие разходите са значително по-малки, защото заплатите за м.декември 1951 година се изплатиха на 30.XII.1951 година, вместо след 1.I.1952 година. През това тримесечие, поради сезонните условия, се извършиха и най-малко разходи за закупуване на селскостопански произведения.

През II-то тримесечие планът за разходите е превъшен с 382.000.000 лева. Превъшението се дължи главно на изплатени в повече заплати - 148.000.000 лева, поради увеличението на заплатите с 405-то постановление на Министерския съвет и ЦК на ВКП за паричната реформа и на изплатените в повече по § 10 - "Усилване наличността на ДСК" 102.000.000 лева, поради усиленото теглене на влоговете.

ТАБЛИЦА

за исполнение на годового плана през 1962 година

№	Наименование на приходные и расходные параграфы	1961 година			1962 година												+ увеличено - уменьшено спр.к. 1961 г.				
					I тримесечие			II тримесечие			III тримесечие			IV тримесечие					всего		
		план	исполне- ние	%	план	исполне- ние	%	план	исполне- ние	%	план	исполне- ние	%	план	исполне- ние	%	план	исполне- ние	%	млн. лева	%
		млн. лева	млн. лева	%	млн. лева	млн. лева	%	млн. лева	млн. лева	%	млн. лева	млн. лева	%	млн. лева	млн. лева	%	млн. лева	млн. лева	%	млн. лева	%
А. Поступления																					
1	Торговая деятельность	7.780	7.409	95	1.820	2.034	112	1.840	1.882	107	2.207	2.523	110	2.447	2.532	103	2.304	2.056	103	+1647	+ 22,23
2	Т.п., авто, воден и възд. транспорт ...	459	464	101	108	109	103	114	107	94	130	140	114	135	124	92	436	439	100	+ 24	+ 5,17
3	Местен транспорт	128	121	97	23	29	103	50	31	103	32	35	103	34	24	100	124	129	104	+ 8	+ 6,61
4	Баньди и такси	646	533	82	123	136	106	104	77	74	140	124	93	130	142	75	562	473	85	- 55	- 10,32
5	Предприятия за култура и отдих	59	56	95	18	19	105	15	16	107	13	14	108	13	20	111	64	69	108	+ 13	+ 23,21
6	Предприятия за батово обслужване ...	257	235	91	53	57	93	60	64	107	65	71	109	63	75	110	251	267	106	+ 32	+ 13,62
7	Васии от квартири и др.	95	96	101	34	27	79	26	23	86	23	27	86	31	32	103	119	111	93	+ 13	+ 15,62
8	Фармацевтически	60	150	250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	- 147	- 39,-
9	Сметки на ТКЭС	130	107	82	24	27	112	28	41	146	50	52	104	42	72	171	144	152	133	+ 35	+ 79,44
10	Поступления от т.п.станции	424	638	165	240	302	126	280	152	53	133	197	149	217	262	131	350	413	107	+ 215	+ 30,80
11	Поступления от ДСМ	482	17	4	16	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	-	27	-	-	- 17	-
12	Индивидуална спестовност	271	173	64	6	6	100	6	2	33	2	1	50	1	1	100	15	11	73	- 162	- 93,64
13	Индивидуални вноски	308	189	61	30	38	126	28	16	57	40	26	65	40	25	62	133	103	75	- 28	- 20,15
14	Други приходи	1.092	1.177	108	230	280	93	240	310	129	248	291	121	215	271	126	375	1.130	116	- 45	- 3,82
Всичко		12.207	11365	93	2.708	3.042	102	2.782	2.803	101	3.100	3.514	111	3.433	3.593	105	12149	12952	107	+1697	+ 13,96
Б. Разходи																					
1	Заложби	5.100	4.957	97	1.120	1.079	96	1.269	1.416	112	1.450	1.612	111	1.500	1.569	105	3.235	5.375	106	+ 719	+ 14,48
2	Покупка на сел. стопан. произв.	3.032	2.153	72	684	493	107	640	549	102	317	632	83	700	307	34	2.521	2.317	92	+ 134	+ 6,14
3	Покупка на насел. стоп. произв.	102	73	72	18	13	112	16	25	156	25	34	136	30	32	107	67	109	125	+ 36	+ 43,31
4	Платения пенсии и др.	465	336	83	32	23	72	32	36	112	25	41	117	40	52	130	139	153	110	- 233	- 60,36
5	Платения по сметки на ТКЭС	763	597	79	176	201	114	160	160	100	200	191	73	190	152	60	736	704	96	+ 147	+ 26,39
6	Индивидуална спестовност	301	430	113	12	10	83	8	4	50	4	5	125	3	4	133	27	23	85	- 407	- 34,65
7	Индивидуални вноски	68	40	59	4	1	25	2	1	50	1	1	100	1	2	200	9	5	58	- 35	- 67,50
8	Контракти, стоп. операт. и др.	172	164	95	36	31	86	44	41	93	36	36	133	40	56	140	156	178	114	+ 14	+ 5,51
9	а/ концессионни	516	582	106	128	139	108	156	131	116	173	226	127	130	227	126	642	773	120	+ 281	+ 48,94
9	б/ стопанско-оперативни и др.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	Услуги, платени на Т.п.станции	56	15	27	-	73	-	-	102	-	12	178	133	32	106	331	44	661	1048	+ 445	+ 2773,33
11	Услуги, платени на ДСМ	1.930	2.327	122	620	531	102	636	727	115	878	761	125	666	721	109	2.420	2.792	113	+ 505	+ 22,92
Други разходи		1.930	2.327	122	620	531	102	636	727	115	878	761	125	666	721	109	2.420	2.792	113	+ 505	+ 22,92
Всичко		12.433	11534	93	2.508	2.607	104	2.862	3.244	113	3.410	3.771	110	3.322	3.503	104	12169	13130	108	+1546	+ 13,35

През III-то тримесечие е реализирано превъзвешение на разходите с 355.000.000 лева, което се компенсира с превъзвешение по приходите от 354.000.000 лева, така, че планът за емисията е изпълнен 100,4%. Общото превъзвешение по приходите се дължи главно на § 1 - "Търговска дейност", който е превъзвешен с 241.000.000 лева, а по разхода - на § 1 - "Залплати" и § 10 - "Усилване наличността на ДСК". По първия от тези параграфи са изразходвани в повече 162.000.000 лева, а по втория - 166.000.000 лева.

През IV-то тримесечие са изразходвани в повече от плана 126.000.000 лева, а са постъпили в повече 154.000.000 лева. Превъзвешенията в прихода и разхода до голяма степен се компенсират и не оказват съществено влияние върху емисията.

Сериозните отклонения в приходната и разходната част на касовия план през III-то и I-то тримесечие се дължат главно на това, че началникът на Планово-икономическо управление и съответният заместник председател, а също и Централното управление на банката не досещат за последствията, които паричната реформа ще даде. В резултат на това касовият план на Банката се състави не напълно задоволително.

В относителното тегло на отделните параграфи спрямо общите суми на приходите и разходите през 1952 година няма голямо изменение освен увеличението на постъпленията по § 1 - "Търговска дейност", който от 65,2% се увеличава на 69,9%. Постъпленията от индивидуалната спестовност при Банката значително се намалиха поради прехвърляне на влоговете от Българска народна банка в Държавна спестовна каса.

По сума постъпленията по § 1 - "Търговска дейност" са нарастнали през 1952 година с около 1,6 милиарда лева. Приблизително толкова е и увеличението на приходите изобщо. Като по сума, така и по относително тегло бележат увеличението разходите по § 1 - "Залплати", поради увеличаване на заплатите по 405-то постановление на Министерския съвет и ЦК на БКП за провеждане на паричната реформа и увеличаване броя на работниците и служителите през годината с 38,768 души. Намаление бележат разходите за изплащане на пенсии, поради прехвърляне на тази дейност към Държавна спестовна каса.

Общо взето, както се вижда от таблицата на стр. 26, касовият план относно емисионния резултат е изпълнен почти 100%, но по отделните параграфи изпълнението дава значително отклонение. Тия отклонения са още по-големи в касовите планове на отделните банкови клонове.

Отклоненията в изпълнението отделните параграфи по касовия план общо на Банката и в касовите планове на банковите клонове са указание за сериозни слабости по съставянето и изпълнението на касовия план. Емисионно-касовото управление все още не е овладяло въпросите по планиране касовата дейност на Българската народна банка. Това намери отражение и в работата на управителите на банковите клонове по съставяне на касовия план. Следите в много случаи на успеха да организират навременното представяне от предприятията, организацията и учрежденията на необходимите сведения във връзка със съставяне на касовия план. Материалите, които са получавани за целта, в много случаи не са бивали подлагани на задълбочена преценка и съответно коригиране, за да се изготви проект за касовия план на банковия клон, отговарящ на действителните нужди. Забелязва се вредната тенденция в доста управители на банкови клонове да изработват занижени проектно-касови планове, за да гарантират при всички условия тяхното изпълнение и преизпълнение. Началникът на Емисионно-касово управление и съответният заместник председател, виждайки тия нередности в банковите клонове и вредните тенденции на управителите на банковите клонове не са отдавали необходимото внимание по тях и не са водили борба за ликвидирането им. Нещо повече, началникът на Емисионно-касово управление, както и съответният заместник председател, са се примирявали да наблюдават как службите при Управлението, вместо да контролират изпълнението на касовия план чрез разрешаване тегленето на суми от запасната каса, не са провеждали такъв контрол. Разрешавали са при всички условия тегления на суми от запасната каса и на дело са се превръщали в регистратори на исканията на банковите клонове.

Емисионно-касово управление, съответният заместник председател и Председателят на Централното управление на Банката не подпомогнаха достатъчно съответните банкови органи по

места за правилно провеждане работата по планирането и изпълнението на касовия план. Вярно е, че през течение на годината в задачите на бригадите за подпомагане банковите клонове бяха вилчени и въпросите по планиране и изпълнение на касовия план, не слабостта се състои предимно в това, че своевременно не се разгледаха всички излезли на повърхността недостатъци от приложението на директивата за касовото планиране и не се подработиха въпросите, за да се направят съответните изменения, които да подобрят съставянето и изпълнението на касовия план.

Началникът на Емисионно-касовото управление и съответният заместник председател не обезпечиха ежедневно ръководство и здрав ежедневен контрол по изпълнение на касовия план през течение на годината. Заместник председателят, ръководещ работата на Емисионно-касовото управление, допускаше тримесечните касови планове да се разбиват по месеци формално. Председателят на Централното управление не взема съответни мерки, за да се прекрати вредната практика, тия планове да се дават на клоновете за изпълнение, без да се одобряват от Централното управление на банката.

Работата на управителите на банковите клонове и на Емисионно-касовото управление по укрепване на касовата дисциплина също не беше на необходимата висота. Емисионно-касовото управление не упражни достатъчен контрол за редовното извършване от страна на банковите клонове касови проверки в предприятията, учрежденията и организациите.

Извършените проверки през отчетната година и констатациите от тях са отразени в следната таблица:

Тримесечия 1952 г.	Извършени про- верки	Конста- тирани наруше- ния	Съставе- ни акто- ве за на- рушения	На колко проверки се пада 1 на- руше- ние	На колко наруше- ния се пада 1 акт
I	12.226	2.031	731	6,-	2,8
II	11.780	1.937	771	6,1	2,5
III	13.615	2.252	760	6,-	3,-
IV	16.569	2.691	948	6,2	2,8
Всичко..	54.190	8.911	3.210	6,1	2,8

Обмяната
формы

С постановление № 405 от 10 май 1952 година Партията и Правителството постановиха провеждането на парична реформа, премахване на кулонната система за снабдяване с продоволствени стоки и снижение единните държавни цени на дребно на стоките за широко потребление.

Извършване обмяната на старите пари срещу нови беше възложено на Българската народна банка.

В изпълнение на тази задача Банката, с помощта на народните съвети, организира 3.830 обменителни пункта, на които в течение на 4 дни бяха обменени около 160 млн. парични дянци на сума към 34 милиарда лева от 1.762.406 обменители.

Обмяната на парите беше извършена в установения от Правителството срок, без прекъсване редовната дейност на Банката по кредитирането, изплащането на заплатите, отпускането на налични пари за закупуване на селскостопански произведения и др.

Заедно с обмяната на парите през дните на реформата Банката прецени всички намирани се в нея заеми, разчетни, влогови и други сметки, на общ брой 44.580. В този брой не са включени сметките по влоговете и индивидуалните заеми.

За резултата на паричната реформа е даден подробен отчетен доклад на Председателя до Министерския съвет.

Отчетните данни от обмяната на парите показват, че паричната реформа нанесе сериозен удар върху материалната база на капиталистическите елементи у нас, а временните жертви на широките маси на населението бяха малки и се компенсиряха многократно от увеличението на заплатите и последователните две снижени на цените през 1952 година.

69% от обменителите са обменили едва 19% от общата сума на обменените пари, а само 8% от обменителите са обменили 43% от обменените пари. По подробно това се вижда от следната таблица:

Обменени суми	% на обмени тещите	Загуба на обменителите	
		млн. лева	%
до 5.000 лева	45	46,38	5
до 15.000 лева	24	116,70	14
до 50.000 лева	23	325,71	38
над 50.000 лева	8	368,22	43
Всичко:	100	857,01	100

Паричната реформа укрепи паричното обращение, начисти го от издължителните пари и повиши покупателната стойност на лева - създаде се възможност за преминаване към свободна търговия по единни държавни цени на дребно и за разширяване стокооборота, а така също за подобряване на съвета планиране и регулирането на паричното обращение.

Контрол по фонда на работната заплата

Утвърденият и използван фонд работна заплата, разпределен по тримесечия, е даден в таблицата на стр.32.

През 1952 година начислените суми по фонда на работната заплата възлизат на обща сума 5.473 млн. лева, а през 1951 година са били 4.339 млн. лева, или увеличение с 1.139 млн. лева.

Увеличението се дължи на повишаване заплата по 405-то постановление на Министерския съвет и ЦК на БКП от 1952 година за паричната реформа, на разширяване обсега на контрола по фонда на работната заплата със 793-то постановление и на увеличаване броя на работниците през 1952 година.

Общата икономия на начислените заплати в суми и проценти спрямо утвърдения фонд за 1952 година е както следва:

Предприятия и учреждения	Списъчен състав		Неспособен състав		Общо	
	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%
1. Производствени предприятия ...	31	1,-	46	28	77	2,4
2. Непроизводствени предприятия ...	60	5,7	51	40	111	9,4
3. Бюджетни учреждения	175	12,-	46	40	221	14,-
	266	4,8	143	35	409	7,-

Значителният процент на икономии по фонда, въпреки големите преразходи, допуснати от Министерството на леката

ТАБЛИЦА

за утвърдени и използван фонд на работната заплата

Тримесечия	Бюджетни учреждения		Непроизводствени предприятия		Производствени предприятия			Всичко	
	утвърден фонд	начислени заплати	утвърден фонд	начислени заплати	утвърден фонд	начислени заплати	следва се заплатата според % изпълн. на производ. програма	утвърден фонд	начислени заплати
в хиляди лева									
<u>I тримесечие</u>									
а/ за списъчен състав	344.220	291.009	229.092	200.491	620.686	545.020	568.037	1.193.998	1.036.520
б/ за несписъчен състав	20.166	11.689	19.168	11.167	23.076	16.558	-	62.410	39.414
<u>II тримесечие</u>									
а/ за списъчен състав	365.670	327.526	306.450	279.153	847.821	777.909	822.556	1.519.941	1.384.488
б/ за несписъчен състав	31.832	19.290	37.025	18.385	67.913	46.298	-	136.770	83.973
<u>III тримесечие</u>									
а/ за списъчен състав	359.371	322.517	247.095	266.220	767.913	812.014	717.745	1.374.379	1.400.751
б/ за несписъчен състав	34.912	22.328	35.172	25.041	45.134	37.996	-	115.218	85.365
<u>IV тримесечие</u>									
а/ за списъчен състав	394.782	347.101	266.153	242.773	853.033	806.779	863.439	1.513.968	1.366.658
б/ за несписъчен състав	29.065	16.360	35.704	20.975	23.663	13.576	-	88.432	50.911
Всичко за списъчен състав	1.464.043	1.288.153	1.048.790	988.642	3.099.453	2.941.622	2.971.777	5.602.286	5.216.417
Всичко за несписъчен състав	115.975	69.867	127.069	75.563	159.786	114.428	-	402.830	259.663
А общо за списъчен и несписъчен състав	1.580.018	1.357.020	1.175.859	1.064.210	3.249.239	3.056.050	2.971.777	6.005.116	5.476.080

и Министерството на тежката промишленост през III-то и IV-то тримесечия на 1952 година, показва, че са спускани завишени планове по фонда. Особено завишени са били фондовете на работната заплата на предприятията от местната и кооперативна промишленост и по несписъчния състав за всички ведомства.

Икономите, направени през 1952 година, в сравнение с тези за 1951 година, са дадени в следната таблица:

Предприятия и учреждения	1951 година		1952 година		+ увеличение или - намаление на икономията
	начис- лени заплати	иконо- мия	начис- лени заплати	иконо- мия	
В М И Л И О Н И Л Е В А					
1. Произв. предприятия ...	2,295	117	3,056	77	- 40
2. Непроизв. предприятия..	814	114	1,064	111	- 3
3. Бюджетни учреждения ..	1,230	257	1,357	221	- 36
	4,339	488	5,477	409	- 79

Намалението на икономите през 1952 година се дължи на по-реално определените фондове на работната заплата през втората половина на годината.

Въпреки, че общо по фонда на работната заплата са реализирани икономии, отделните предприятия към министерствата и ведомствата са допуснали значителни преразходи.

Преразходите при производствените предприятия по тримесечия са както следва:

I	тримесечие	-	18.708.600	лева
II	"	-	27.869.753	"
III	"	-	31.937.796	"
IV	"	-	<u>23.387.137</u>	"

Всичко ..... 101.903.286 лева

По провеждане контрола за разходване фонда на работната заплата през отчетната година се допуснаха сериозни слабости. Една от основните слабости е, че нито Председателят на Централното управление, нито заместник председателят, завеждащ контрола по фонда на работната заплата и съответното управление до средата на 1952 година не можаха да видят, че всички министерства и ведомства имат страшно завишени фондове на работната заплата. Трябваше от най-отговорно място да се забележи това и да се нареди коригиране на фонда.

И тук, както и при кредитната дейност на Банката, при ежемесечните и тримесечните отчетания, след като са правени известни констатации и изтъквани слабости, не са посочвани конкретни мероприятия за отстраняване на тия слабости.

Началникът на Емисионно-касовото управление, под чието разпореждане е службата за контрол по фонда на работната заплата и началникът на Планово-икономическото управление и съответните двама заместник председатели съвсем нехайно и несериозно се отнасяха към отчетане резултатите от контрола по фонда на работната заплата. В резултат на това бяха допуснати безобразни грешки в таблиците за отчетане фонда на работната заплата за м.м.май и юни.

Въпреки, че контролът по фонда на работната заплата се провежда от Банката близо три години, повечето от управителите на банковите клонове не бяха организирали провеждане на действителен последващ контрол на място.

Има още отделни единични случаи, при които предварителният контрол е незадоволителен. Последващият контрол е проведен формално. Проверките са извършвани повърхностно. Системно разкриване на причините за преразходите чрез обследване на предприятията не е правено. Управителите на банковите клонове и инспекторите по кредита не са били добре запознати с дейността на предприятията, поради което най-често са приемали на доверие обясненията за преразходите, давани им от самите предприятия, без да разкриват истинските причини и наоблачават мерки за тяхното отстраняване.

Началникът на Емисионно-касовото управление и съответният заместник председател са знаели всички тези слабости по контрола на фонда на работната заплата, но не са вземали своевременно съответните мерки, за да се ликвидира с тях.

Разчети

Разпределението на извършените разчети, според формата на плащане, се вижда от следната таблица:

Форми на разчетите	Брой на разчетите	сума в хил. лева	% от общата сума
Акцептно-касова	1,334,651	36,430,585	31,6
Вирменти, разчетни чекове и др.	1,973,970	76,964,000	66,9
Акредитивна	1,707	32,555	-
Особени сметки	30,947	782,647	0,7
Лимитирани чекове по транспорта	39,445	464,100	0,4
Акцептирани чекове	47,192	456,124	0,4
Всичко	3,427,912	115,130,311	100

В групата "Вирменти, разчетни чекове и др." са вклучени и прехвърляния на суми по сметките на бюджетни учреждения, преводи и други безналични разчети, навън формите на наредбата за плащанията, поради което и общата сума е значително по-голяма.

Управление "Безналични разчети" и заместник председателят, завеждащ това управление, въпреки че през годината са забелязали неправилното отчитане на разчетите чрез "Вирменти и др.", не са обледявали работата на клоновете по прилагането на тая форма и начина на отчитане на същата, за да се коригират допуснатите грешки.

В разчетите по доставки и услуги между предприятията преобладаващата форма - особено при междуградските разчети - е била акцептно-касвата. През годината са постъпили в банковите клонове платежни искания за 36.430 млн. лева, или средният ежедневен оборот е 101 млн. лева,

Т. Грозевич
(А. Димитров)

срещу 68 млн. лева през 1951 година.

Движението на разчетите по акцентно-инкасовата форма е отразено в следната таблица:

	Всичко депозирани в Банката платежни искания в хил. лева	%	О т т я х					
			редовни	%	с отказан акцент	%	просрочени	%
			в хил. лева		в хил. лева		в хил. лева	
1951 година								
I трим...	5.805.595	100	4.020.712	69,2	166.105	2,9	1.619.078	27,9
II " ...	5.075.225	100	3.452.322	68,-	96.885	1,9	1.526.018	30,1
III " ...	6.137.392	100	4.349.364	79,-	126.759	2,1	1.661.269	18,9
IV " ...	7.459.174	100	5.674.738	76,1	156.619	2,1	1.627.817	21,8
Всичко	24.477.686	100	17.997.136	73,5	546.868	2,2	5.934.182	24,2
1952 година								
I трим...	9.086.388	100	6.506.430	74,9	177.009	1,9	2.102.949	23,1
II " ...	8.219.015	100	5.373.972	65,4	116.312	1,4	2.728.731	33,2
III " ...	9.013.098	100	6.002.470	66,6	108.122	1,2	2.902.506	32,2
IV " ...	10.112.084	100	6.302.967	67,3	116.045	1,2	3.193.072	31,6
Всичко	36.430.585	100	24.985.839	68,6	517.488	1,4	10.927.258	30,-

От приетите през годината платежни искания, отказан е акцентът на такива за 517 млн. лева, срещу 546 млн. лева през 1951 година; средният ежедневен оборот на отказите от акцент е 1,4 млн. лева, срещу 1,5 млн. лева през 1951 година.

Просрочените платежни искания са значително увеличени. От приетите през отчетната година платежни искания, среднодневното просрочие възлиза на 30 млн. лева, срещу около 17 млн. лева среднодневно просрочие през 1951 година.

Систематическото нарастване на просрочията е указание за сериозни слабости в работата на управителите на банковите клонове, по подпомагане предприятията в укрепване на финансовата им дисциплина. Нарастването на просрочията

*Версия:
Д-р. Стоянов*

е указание и за незадоволителната работа на началника на управление "Безналични разчети". Същият не е проанализирвал своевременно тия показателни сигнали за съществуващите нередности в предприятията.

Едва към края на годината, по инициатива на управление "Безналични разчети" и съответния заместник председател се внесе предложение в Министерския съвет за еднократно прихващане, чрез което да се уреди взаимната задължителност между предприятията.

Разпределението на вземанията и задълженията по просрочените платежни документи по министерства и ведомства и движението им през годината е дадено в таблицата на стр. 38.

От таблицата се вижда, че към 31.XII.1952 г. просрочените разчетни документи в сравнение с 31.XII.1951 г. са се увеличили с 325.649.000 лева, или 117%.

Особено голяма е взаимната задължителност между предприятията от системата на едно и също министерство или ведомство. Така, от общата сума на задълженията на предприятията от Министерството на леката промишленост, 67,3% са към предприятията от същото Министерство; при Министерството на тежката промишленост този процент възлиза на 53,6%, електрификацията 70%, доставките и хранителната промишленост 43,5%, кооперациите към Централния кооперативен съюз 86,7% и т.н.

Тия данни показват, че ръководителите на отделни министерства и ведомства често пъти, за да преодолеят някои нередности в подведомствените им предприятия, дават нареждания на други свои предприятия, които са редовни, да нарушават разчетната и финансова дисциплина.

През течение на годината Банката е препоръчала въвеждане на акредитивната форма на плащане по отношение на някои предприятия, които систематически са допуснали просрочие на платежите си.

Висшестоящите организации и ведомства и предприятията все още се суеят и не пристъпват към въвеждане тази форма на плащане към нередовните длъжници.

Според продължителността на просрочието, просрочените разчетни документи към 31 декември 1952 година се разпределят така:

МИНИСТЕРСТВА И ВЕДОМСТВА	Остатъци на:				Средни остатъци през 1952 година							
	31.XII.1951		31.XII.1952		I-то тримесечие		II-то тримесечие		III-то тримесечие		IV-то тримесечие	
	да дава	да зема	да дава	да зема	да дава	да зема	да дава	да зема	да дава	да зема	да дава	да зема
					в		х и л я д и		л о в а			
Неподведомствени предприятия	6.442	13.050	71.716	33.309	10.151	17.205	9.784	26.148	16.294	36.978	54.352	40.202
М-во на тежката промишленост			62.371	60.171	44.568	43.757	47.930	56.243	72.225	67.653	73.877	66.077
" " леката промишленост	78.430	37.566	92.662	37.177	71.865	65.401	116.746	110.704	123.245	124.440	103.714	113.306
" " земеделието	13.638	13.368	24.821	26.386	13.367	12.053	16.677	14.594	35.403	29.146	29.620	24.984
" " електрификацията	4.673	6.343	70.893	40.597	9.496	7.147	23.049	16.028	36.260	20.837	53.230	30.217
" " външната търговия	29	7.153	26.779	51.221	410	13.135	11.602	31.160	9.546	28.014	41.344	43.796
" " вътрешната търговия	25.196	29.747	27.583	65.802	45.444	45.321	52.777	79.346	70.100	64.241	26.233	47.070
" " достав. и хранит. промишл.	23.300	28.551	70.183	76.335	27.039	39.312	43.150	66.154	47.809	66.619	55.402	78.683
" " транспорта	2.476	5.977	21.791	44.171	1.948	5.319	3.730	7.592	8.817	13.655	13.131	25.374
" " комуналното стопанство	-	-	4.632	2.340	943	464	1.337	913	2.516	1.135	3.260	2.234
Народни съвети	11.599	2.634	29.120	10.039	14.612	4.699	13.563	6.593	11.981	5.259	17.395	6.526
Кооперации към ЦНС			65.332	59.302	95.729	75.736	133.895	95.937	73.417	56.141	62.530	56.080
Кооперации към ОСТНХ	37.048	76.515	17.345	3.144	3.093	3.621	8.996	11.512	11.703	11.217	13.360	6.372
Т К З С	1.963	1.115	3.547	2.103	2.640	2.205	4.724	1.259	2.595	786	2.916	1.609
Всички останали	13.067	5.791	15.340	25.228	10.565	10.105	10.707	15.039	16.136	16.856	14.918	18.222
Всичко:	278.466	278.466	604.115	604.115	351.770	351.770	539.222	539.222	543.047	543.047	566.342	566.342

*Директор:
Д. Димитров*

Министерства и ведомства	Просрочени разчетни документи							
	до 10 дни		до 20 дни		до 30 дни		над 30 дни	
	брой	сума	брой	сума	брой	сума	брой	сума
	В Х И Л Я Д И Л Е В А							
Нелодз. предприятия	768	30,169	539	21,430	464	15,771	173	4,296
М-во таяката пром.	1,759	31,406	919	12,349	773	5,487	1,532	13,129
• леката пром.	2,057	36,501	1,122	20,023	835	12,622	1,930	23,511
• земеделието	579	5,677	327	3,357	338	2,936	1,375	12,301
• електриф. ...	544	13,737	377	12,659	423	7,097	2,305	37,351
• външна търг.	34	16,717	33	3,893	17	435	10	729
• вътр. търг. ...	467	23,399	142	1,721	52	1,237	247	1,226
• дост. и хр. пром.	2,062	36,063	713	10,605	507	9,104	534	12,406
• транспорта ..	633	9,460	359	4,020	230	2,360	411	5,951
Народни съвети ...	1,358	17,473	669	4,227	399	2,951	792	4,464
Кооперации към ЦНС	2,922	22,460	1,573	9,653	1,235	10,460	3,095	22,739
Коопер. към ОСТНЗК	563	7,327	352	3,267	130	1,767	620	4,384
Т К З С	261	1,540	77	529	51	419	155	1,051
Разни ведомства ..	3,465	15,977	149	2,614	78	670	24	711
	17,527	270474	7,426	116006	5,620	73,386	13,333	144249

Най-голям е размерът на просрочието до 10 дни, възлизащ на 44% от общата сума на просрочените разчетни документи и 40% от техния брой. Просрочените разчетни документи над 30 дни представляват 24% от общата сума и 30% от броя, до 20 дни - съответно 19% и 17%, до 30 дни - съответно 12% и 13%.

От сумата на просрочените разчетни документи до 10 дни 14% се падат на Министерството на доставките и хранителната промишленост, 13% на Министерството на леката промишленост и т.н.

Против нередовните платци, за осигуряване интересите на доставчиците, управителите на банковите клонове са нареждали въвеждане режим на отговорно плащане за неплатените стоки.

Handwritten signature and notes in the left margin.

Случаите на въвеждане режим на отговорно пазене се вижда от следната таблица:

МИНИСТЕРСТВА И ВЕДОМСТВА	Наложен режим на отговорно пазене през 1952 година		колко пъти предприятия са обявени за нередовни платци	колко пъти през годината е препоръчано въвеждане акредитивната форма спрямо нередовни платци.
	брой /пъти/	сума в хиляди лева		
Неподведомствени предприятия ...	25	2.238	18	1
У Д С Д Р	2	27.123	13	8
Комитет за физкултура и спорт ..	-	-	-	-
М-во на тежката промишленост ...	86	107.040	959	59
" " леката промишленост ...	121	55.512	300	96
" " земеделието	52	28.593	112	57
" " електрификацията	25	32.136	39	6
" " вътрешните работи	-	-	-	-
" " външната търговия	-	-	-	-
" " вътрешната търговия	35	24.298	119	6
" " достав. и хран. промишл. ...	59	16.968	107	30
" " транспорта	1	72	1	1
" " народното здраве	1	560	7	-
" " народната отбрана	-	-	-	-
" " народната просвета	-	-	-	-
Народни съвети	50	11.357	391	27
Кооперации към ЦНС	353	99.612	1.411	124
Кооперации към ОСТПЗК	60	5.887	217	37
Т К З С	-	-	15	-
Разни ведомства	2	717	2	3
Всичко:	872	412.113	3.711	455

Иван Симонов

По-съществени недостатъци на управителите на банковите клонове, началника на управление "Безналични разчети" и съответния заместник председател са били стражът и колебанието на прилагане разпореденията на наредбата относно въвеждане режим на отговорно пазене. Пристъпи се към въвеждане на такъв режим едва от края на 1951 година. През течение на 1952 година много от управителите на банковите клонове, въпреки, грубото и систематическо нарушаване на платежната дисциплина от някои предприятия, не пристъпваха към въвеждане режим на отговорно пазене, страхувайки се, че с това щели да попречат на работата на предприятията.

Една от съществените причини за възникването на взаимната задължителност между предприятията е неспазването на договорната дисциплина. Направането на непоръчани или недоброкачествени стоки, недоговорени количества и др. и свързаните с него откази от акцепт създават значителна взаимна задължителност.

Таблицата на стр.42 показва отказите от акцепт през годината, разпределени по министерства и ведомства и по причини на отказите.

През отчетната година изпълнението на плана на общия платежен баланс е както следва:

ПОСТРОЕНА
ВЪЗГЛЕД

Обяснение	1951 година		1952 година					
	постъп- ления	плате- ния	Постъпления			платения		
	изпълн.	изпълн.	план	изпълн.	%	план	изпълн.	%
	млн. лева	млн. лева	млн. лева	млн. лева	%	млн. лева	млн. лева	%
I. Текущи операции	977,6	796,6	1546,2	1291,1	83,5	1514,3	1235,2	81,9
в т. число клирингови	951,6	763,4	1467,9	1242,5	84,6	1432,1	1232,6	86,6
а/стокови /включително корективните пера по вноса и износа/	344,9	640,0	1403,9	1159,1	82,3	1302,0	1080,3	83,0
в т. число клирингови	326,1	614,9	1340,9	1120,4	83,6	1234,0	1043,1	84,5
б/нестокови	132,7	156,6	137,3	132,0	96,1	212,3	204,9	96,5
в т. число клирингови	125,5	143,5	127,0	122,1	96,1	198,1	196,5	99,2
I. Кредитни		49,7				155,0	143,1	
в т. число клирингови		49,7				155,0	143,1	
С а л д о		+131,3	-123,1	-142,2				
в т. число клирингови		+133,5	-119,2	-145,2				
	977,6	977,6	1669,3	1433,3		1669,3	1433,3	
Салда от 1951 г.			123,9	97,1		13,4	163,6	
Салда към 31.XII.1952				34,8			233,6	

МИНИСТЕРСТВА И ВЪЗОМСТВА	Предприятията направали отказ от акцент, поради					Предприятията на които са направени откази от ак- цент, поради				
	непо ръча ни стоки	недо брокъ честв. стоки	други причи ни	общо	%	непо ръча ни стоки	недо брокъ честв. стоки	други причи ни	общо	%
	в хил. л. д. н.					л. в. а.				
Неподведомствени предприятия	1.726	37	1.720	3.533	8	567	379	1.471	2.917	7
М-во на тежката промишленост	6.576	62	649	7.236	17	2.103	103	353	3.069	7
" " леката промишленост	2.222	1.169	1.853	5.244	12	1.624	314	6.829	8.027	20
" " земеделието	117	55	206	408	1	120	32	150	352	1
" " електрификацията	227	-	37	324	1	103	3	2.443	2.554	6
" " външната търговия	1.219	-	9.128	10.347	24	3.341	55	1.366	9.762	22
" " вътрешната търговия	1.052	137	1.043	2.232	5	1.079	67	452	1.598	4
" " достав. и кранит. промишл..	2.803	105	2.177	5.030	12	2.696	407	2.542	5.645	12
" " транспорта	910	-	330	1.800	4	935	-	663	1.643	4
" " комуналното стопанство...	78	1	14	93	-	72	-	42	114	-
Народни съвети	229	33	278	540	1	30	63	137	235	1
Кооперации към ЦКС	1.996	391	596	2.983	7	1.416	407	3.343	5.166	12
Кооперации към ОСТПЗК	177	290	54	521	1	223	35	96	354	1
Т К З С	-	-	14	14	-	-	-	-	14	-
Всички останали	165	80	2.324	3.069	7	133	20	1.085	1.238	3
Всичко:	19.502	2.440	21.542	43.434	100	19.502	2.440	21.542	43.434	100

Handwritten signature or note in the bottom left margin.

Иностранните разчети през отчетната година отбелязват чувствително увеличение. Това е резултат от разширения на стокообмен със СССР и страните с народна демокрация и увеличените възможности на народното стопанство.

По текущите операции на платежния баланс за 1952 година е планирано активно салдо 31,9 млн. лева, а е реализирано 5,9 млн. лева, или с 26 млн. лева по-малко, а по кредитните операции при планирано пасивно салдо 155 млн. лева е реализирано 148,1 млн. лева, или със 6,9 млн. лева по-малко.

Поради това планираното пасивно салдо при всички операции през 1952 година - текущи и кредитни е превъзмено с 19,1 млн. лева.

По плана са предвидени за 1952 година салда по сметките с чужбина към 31.XII.1951 година 128,9 млн. лева в наша полза и 13,4 млн. лева в полза на чужбина. Фактическите салда към 31.XII.1951 година, отнесени като приход и разход за 1952 година, са били 97,1 млн. лева в наша полза и 163,6 млн. лева в полза на чужбина.

В резултат на извършените през 1952 година операции салдото по сметките на страната с чужбина към 31.XII.1952 година е било 84,8 млн. лева в наша полза и 233,6 млн. лева в полза на чужбина, или чисто салдо в полза на чужбина 148,8 млн. лева.

В тези салда не са включени задълженията по кредитните спогодби.

Измененията на салдата по илририговите сметки с демократичните страни през 1952 година е както следва:

	1951 г.	1952 г.	+ увеличение - намаление
	В ХИЛЯДИ ЛЕВА		
В наша полза.....	91.622,0	78.606,4	- 13.015,6
В тяхна полза.....	134.157,7	191.085,8	+ 56.928,1
Общ остатък в тяхна полза	42.535,7	112.479,4	+ 69.943,7

Салдата по клиринговите сметки с Полша, Чехословакия, Румъния, Унгария, ДР Германия, Албания са в наша полза, а само салдата със СССР и НР Китай показват остатъци в тяхна полза.

Плащанията с демократичните страни са протекли без каквито и да било затруднения. Заместник председателят, завеждащ управление "Иностранни операции", обаче, не достатъчно строго е контролирал точното спазване от страна на вносно-износните предприятия платежните спогодби с демократичните страни, поради което са допуснати случаи да се извършват плащания със закъснение, без да се събират договорените глоби в полза на чуждестранния доставчик, а и случаи на частични плащания, каквито по спогодбите не се допускат.

За равчетна валута по клиринговите сметки с демократичните страни е възприета съветската рубла. Плащанията по стокообмена и нестоковите плащания с тези страни се извършват чрез инкасо на документи.

Остатъците по клиринговите сметки с капиталистическите страни към 31.XII.1952 година са:

	1951 г.	1952 г.	+ увеличение - намаление
В ХИЛЯДИ ЛЕВА			
в наша полза.....	3.124,7	706,2	- 2.418,5
в тяхна полза.....	29.382,2	42.410,6	+ 13.028,4
Общ остатък в тяхна полза	26.257,5	41.704,4	+ 15.446,9

Към края на 1952 година клиринговото задължение на Банката към капиталистическите страни се е увеличило в сравнение с 1951 година с 15.446,9 хил. лева или 63%. По-голямата част от това задължение е към Австрия и Зап.Германия, с които страни имаме по-оживен стокообмен.

През 1952 година бяха подновени клиринговите спогодби само с Австрия, Зап.Германия и Финландия. Старата спогодба с Швейцария, която е съвсем неблагоприятна за нашата страна, все още е в сила. С останалите капиталистически

странни-стокосменът по клиринговите спогодби е много намален вследствие ограничените мерки на правителствата в съответните капиталистически страни, под натиска на САЩ, в търговията им с демократичния лагер. През втората половина на 1952 година, в резултат на икономическото съвещание в Москва, настъпи известно раздвижване в търговията между България и някои капиталистически страни като Швейцария, Белгия, Холандия, Франция и др., главно под форма на компенсационни сделки.

Изпълнението на плана на платежния баланс в неклирингови валути е както следва:

Обяснение	1951 година		1952 година					
	постъпления		постъпления			платания		
	изпълн.	платания	план	изпълн.	%	план	изпълн.	%
	хил. лева		хил. лева			хил. лева		
Общо	26979,1	30405,4	78286,5	48551,2	62	82165,8	45600,7	56
от тях:								
стокосни	19828,9	22331,4	68000,0	38576,4	57	68000,0	37269,7	55
постокосни	7150,2	8074,0	10268,5	9974,8	97	14165,8	8331,0	59
баланс	-3426,3		-3897,3				+2932,9	

Иностранните разчети в неклирингови валути през отчетната година отбелязват увеличение в сравнение с 1951 година. Изпълнението на плана, обаче, е незадоволително.

Банката е срещала затруднения при плащания в щатски доларя, тъй като основната част от авоарите ѝ в неклирингова валута през отчетната година са били в английски лири, с които нашата страна може да извърши плащания само към Англия и стерлинговата зона, но не и към други страни. Затрудненията при плащанията в неклирингова валута идват и от това, че Министерството на външната търговия не обезпечава необходимата неклирингова валута за вноса и не възстановява своевременно отпуснатите му суми от резерва.

През отчетната година Банката по искане на Министерството на външната търговия е издала пряко или чрез своите кореспонденти в чужбина гаранции в неминирингова валута по доставки на стоки от капиталистическите страни. С тези операции е било значително улеснено посрещането на неотложни нужди на нашия износ. Издадени са били гаранции за 7.120.000 лева. Сериозни затруднения Банката орева при освобождаване на тези гаранции, поради това, че Министерството на външната търговия, въпреки задължението си, не набавя своевременно необходимата валута чрез износ за освобождаване на гаранцията.

Едновременно с определянето на новите валутни курсове се премина, по примера на Госбанк, към системата на единни курсове, по които Банката купува и продава валута.

През годината са констатирани редица нарушения на валутната дисциплина от страна на ведомства и предприятия. Така например, Министерството на външната търговия е нарушило грубо валутната и финансова дисциплина и валутния монопол на Банката, като е разходвало валутни средства без разрешение за заплащане задължения на българско търговско предприятие към френска фирма за издръжка на търговското представителство в Тел Авив и др.

Външно-търговските и други предприятия и ведомства продължават да допускат просрочия при плащанията със Светоския Съюз и народно-демократичните страни. През 1952 година са плащатени глоби в иностранна валута за просрочени плащания към Светоския Съюз 176.112 рубли, към други страни 4.823 рубли, или общо 180.942 рубли за 306.601 лева.

Вносно-износните предприятия не подработват добре сделките с чужбина, особено с капиталистическите страни, с което стават причина да се замразяват и стоят неизползувани за дълги срокове банкови авоари.

През отчетната година заместник председателят, завеждащ управление "Иностранни операции", е подобрил работата по отношение контрола за правилното и целесъобразно изразходване на валутата, сигнализирай е за слабости, допус-

нати от министерства, ведомства и външно-търговски предприятия при разчетите им с чужбина. Но този контрол все още не е на необходимата висота. Недостатъчно е водена борба за съкращение до възможния минимум нестоковите разходи, както и за правилното изразходване на неклиринговата валута за внос на стоки, не са разкривани своевременно и пълно всички слабости и нередности, които допускат ведомствата и предприятията в разчетите си с чужбина, особено външно-търговските предприятия, не е водена непримирима борба срещу тези слабости и нередности.

Касово изпъл-
нение на дър-
жавния бюджет

През отчетната 1952 година при Банката са постъпили по републиканския бюджет 13.731 млн. лева, или в сравнение с 1951 година приходите са увеличени с 3.384 млн. лева. През 1952 година са изплатени 13.046 млн. лева, или в сравнение с 1951 година разходите са увеличени с 3.746 млн. лева.

За подобрене на отчетността по изпълнението на републиканския бюджет в Управлението на банката и клоновете през изтеклата година се внедри още по-пълно съветският опит. От 1 април 1952 година се проведе новата инструкция по касовото изпълнение на приходната част от републиканския бюджет и местните бюджети. Съгласно тази инструкция касовото изпълнение на бюджета се пое напълно от клоновете на Б.н. банка. При банковите клонове, намиращи се в седалище на околийските центрове, се водят приходите по републиканския бюджет по пълната бюджетна класификация. Приходите, които по рано се отнасяха по сметките на финансовите отдели, сега се разпределят ежедневно от банковите клонове и заверяват съответните ячни сметки по републиканския бюджет. По този начин приходите се поставят на разположение на Министерството на финансите веднага.

За наблюдение постъпленията по най-главните приходи, както и общо за приходите и разходите по републиканския бюджет, Банката въведе 15-дневна телеграфна отчетност, която обработена своевременно се изпраща на Министерството на финансите.

В съгласие с Министерството на финансите през годината се извършиха редица изменения в инструкцията за разходната част на републиканския бюджет, като някои от тях са:

1. Отмени се тримесечното закриване на бюджетните кредити, а се въведе годишно закриване, съгласно закона за бюджета от 28.XII.1951 година.

2. Допусна се възстановяване на суми, изтеглени през годината по бюджетните сметки, по който начин същите се превърнаха в текущи сметки.

3. Премахна се бюджетният чек и се въведе именният паричен чек.

Управителите на банковите клонове не са организирани правилна и вярна отчетност по изпълнението на държавния бюджет. Грешките, които се допуснаха през 1951 година не само че не се отстраниха, но се допусаха и още по-грубитанива. Така например, управителят на Русенския банков клон за н.ноември 1952 година е отчетел пред Централното управление приход в повече от 100 млн.лева.

Началникът на управление "Касово изпълнение държавния бюджет", въпреки, че му се обърна остро внимание за грешките през 1951 година, не взема съответните мерки, с които да се ликвидира с допусането на грешки от подобно естество.

ИЗТОЧНИЦИ

Главните източници на средства, които Банката използва за провеждане на кредитната си дейност, са остатъците по текущите сметки на републиканския и местните бюджети, временно свободните средства по текущите и разчетни сметки на предприятията, учрежденията и организацията, внесените суми в Банката от Държавната опестовна каса и други.

Положението на тия суми в края на отчетната година е изразено в таблицата на стр. 52.

Де оздравяването на баланса на Банката, в същия се съдържаха съвсем неприятели пера на сегашната й дейност. С оздравяването, баланса на Банката вече започва да отразява физиономията, която доби Българска народна банка с мероприятията с 218-то постановление.

Движението на остатъците по разчетните и текущи сметки се вижда от следната таблица:

МИНИСТЕРСТВА И ВЕДОМСТВА

31.XII.1951 30.VI.52 31.XII.52 +увелечение
-намаление
през годината

млн. лв. % млн. лв. % млн. лв. % млн. лв. %

А. РАЗЧЕТНИ СМЕТКИ

Неподведомствени предприятия..	12	1,2	15	1,8	11	1,3	-	1	8,3
У Д С Д Р	24	2,4	9	1,1	12	1,4	-	12	50,0
У-ние на горското стопанство..	-	-	1	0,1	0,4	0,1	+	0,4	-
К-тет за физкултура и спорт...	-	-	-	-	0,4		+	0,4	-
И-во на тежката промишленост..	91	9,-	78	9,3	104	12,-	+	13	14,3
" " " леката промишленост ..	84	8,3	49	5,9	69	7,9	-	15	17,9
" " " земеделието	24	2,4	20	2,4	17	2,-	-	7	29,2
" " " електрификацията.....	30	2,7	12	1,4	16	1,9	-	14	46,7
" " " вътрешните работи.....	11	1,-	13	1,6	12	1,4	+	1	9,1
" " " външната търговия	35	3,4	23	2,8	24	2,8	-	11	31,4
" " " вътрешната търговия...	23	2,2	41	4,9	38	4,4	+	15	65,2
" " " добр. и хран. промишл...	230	22,6	151	18,0	174	20,1	-	56	24,3
" " " транспорта	72	7,-	88	10,5	98	11,3	+	26	36,1
" " " народното здраве	9	1,-	3	0,4	4	0,5	-	5	55,6
" " " народната отбрана.....	-	-	1	0,1	1	0,1	+	1	-
" " " народната провета ...	-	-	-	-	0,2		+	0,2	-
Народни съвети	58	5,3	47	5,6	48	5,5	-	5	9,4
Косоперации към ЦКС	135	13,3	162	21,7	116	13,4	-	19	14,1
Косоперации към ОСПЗК	38	3,7	30	3,6	46	5,3	+	8	21,1
Предпр. към разни ведом. и орг..	129	12,7	57	6,8	60	6,9	-	69	53,5
Спомагат. стопанствата на предпр. при всички И-ва и ведомства...	16	1,6	17	2,0	15	1,7	-	1	6,2
Всичко:	1.016	100	937	100	868	100	-	150	15,9

Б. ТЕКУЩИ СМЕТКИ

Т К З С	195	35,4	40	12,7	141	53,2	-	54	27,7
Частно-стопан. предприятия	90	16,3	5	1,6	5	1,9	-	85	94,4
Профсъюз	21	3,8	27	8,5	27	10,2	+	6	28,6
Обществени организации	93	16,9	84	26,6	80	30,2	-	13	14,0
С-ки с централно отчитане	-	-	149	47,1	7	2,6	+	7	-
Срочни влогове	7	1,3	1	0,3	-	-	-	7	100
Спестовни влогове	143	26,3	10	3,2	5	1,9	-	140	96,5
Всичко:	551	100	316	100	265	100	-	266	51,9

Гроздарица
Д-р. Димитров

За отбелязване е, че в края на 1952 година сумите по разчетните и текущи сметки са намаляли в сравнение с края на 1951 година от 1,016 млн. лева на 866 млн. лева, или с 150 млн. лева, което намаляние представлява 15,9%.

Намалянието на средствата по разчетните и текущи сметки е положително явление. Същото е резултат на по-пълното изпълняване на средствата от предприятията.

Обращаемостта в дни на средствата по разчетните и текущи сметки се вижда от следната таблица:

Министерства и ведомства	Средно месечни остатъци		Годишен дебитен оборот		Средна годишна обра- щаемост		+увелич. -намаляв. на обра- щаемост- та в дни
	1951	1952	1951	1952	1951	1952	
В МИЛЛИОНИ ЛЕВА							
А. Разчетни сметки							
Производство, предпр.	38,-	15	2.038	1.302	6,71	4,15	- 2,56
ДСДР	9,-	16	592	1.620	5,47	3,55	- 1,92
Кабелни горски стопанства	-	2	-	63	-	11,43	-
Бюджет за физик. и спорт	0,4	0,4	32	41	4,72	3,51	- 1,21
Суми на текущата премия	260,-	65	10.864	5.236	8,62	5,84	- 4,57
" " дежурна	-	60	-	7.947	-	2,72	-
" " земеделието	32,-	17	1.710	701	6,74	8,73	+ 1,99
" " електрифик.	31,-	16	1.057	1.715	10,56	3,36	- 7,20
" " вътр. работи	16,-	11	199	134	28,94	29,55	+ 0,61
" " външ. търговия	60,-	29	7.391	11.366	2,74	0,92	- 1,82
" " вътр. търговия	101,-	53	7.681	4.027	4,73	4,74	+ 0,01
" " дест. и хр. пром.	204,-	197	9.410	14.249	7,80	4,98	- 2,82
" " транспорта ...	100,-	202	5.497	6.667	6,55	5,51	- 1,04
" " нар. здраве ...	13,-	5	408	338	11,47	5,32	- 6,15
" " нар. отбрана ...	0,1	1	4	30	7,20	12,-	+ 4,80
" " просветата ...	0,3	0,2	17	23	6,99	3,13	- 3,86
Додни съвети	54,-	51	2.787	2.351	6,98	7,81	+ 0,83
Кооперации към ЦКС	172	154	10.759	7.415	5,75	7,48	+ 1,54
Кооперации към ОСТПЗК	79,4	34	1.303	1.867	22,-	6,55	- 1,52
Предпр. към разни ведом.	-	90	-	1.582	-	20,48	-
Спом. отп. на предпр. към всички м-ва и ведомства	-	15	-	242	-	22,31	-
Итого	1170,2	953,6	62.239	68.916	6,76	4,83	- 1,93
Б. Текущи сметки							
ТКС	72,-	83	1.475	1.680	17,57	17,78	+ 0,21
Тек. с/ки на частно- стопански предприятия	34,5	8	153	151	81,04	5,-	-
Тек. с/ки на профсъюз	25,-	40	237	387	37,97	17,90	- 20,07
Тек. с/ки на общ. орган.	109,-	88	466	575	84,20	52,30	- 31,90

Проверен
Делю

II. ОРГАНИЗАЦИОННО СЪСТОЯНИЕ

Счетоводна организация

От 1 януари 1952 г. Банката въведе нов сметно-план, съобразен със сметноплана на Госбанк и с изискванията на новите задачи, поставени пред Банката с 210-то постановление на Министерския съвет и СН на БНП за преустройството на банковата система. В новия сметноплан заемните и разчетни сметки са групирани само по ведомствен признак, както е по сметноплана на Госбанк. Въвежда се и задбалансови сметки за отчитане запасните и разменивни фондове по емисионно-касовите операции, с което се въведе точност и прегледност в отчитането на тези операции.

Прот на извършените от Банката операции през 1952 г. е увеличен в сравнение с 1951 г., а сумата на оборота по операцията е чувствително намалена. През 1952 г. общият брой на операционните бележки е 13.883.055 на сума 3.123.848 млн. лева, срещу 11.782.608 операционни бележки през 1951 г. на сума 6.721.707 млн. лева. Големото намаляване на общата сума на операционните бележки се дължи главно на прехвърлянето на реда на дейности: изплащане на пенсията, държавни вземки, влогове и др. към Държавна опестовна каса, докато през 1951 г. същите изплащания или до известна време са се отразявали при Банката. Освен това, оборотът през 1951 г. е чувствително увеличен с операцията по поемане акция и пасива на популярните банки и банковите представителства, а до момента на закриването им, и с ежедневния оборот по насрещните операции между Банката, популярните банки и банковите представителства.

Съобразно общата сума на ремиантите разноси и брой на операцията, през 1952 г. една операционна бележка е струвала на Банката 4,86 лева срещу 5,38 лева през 1951 година, или през 1952 година е осъществено едно посфтияване от 12%.

Постигнатото намаление в средната самостоятелност на отделната операция е последица главно на осъществения значителен напредък в организацията на банковата работа.

През течение на отчетната година се допуснаха редица слабости в счетоводната отчетност при Банката. Много от управителите на банковите клонове не въведоха външни графи и на места, където бе въведен, не се обезпечи неговото спазване. В много банки клонове, управителите и главните /старшите/ счетоводители не въведоха вътрешни графи и доколкото бе въведен, на много места той не бе спазен. Съдите не укрепили бригадите, а в някои клонове даже не организираха работата на бригадни начала. Контролът на първичните документи се извършваше повърхностно, което е довело до и до извършване разхода за капиталовложения от разчетна сметка. Управителите и главните /старшите/ счетоводители на банковите клонове съвсем небрежно се отнасяха към нехайната проверка на тия документи в счетоводните бригади. Премаха се документи без да са вписани в тия всички реквизити, което създаваше много затруднения за самата по-нататъшна счетоводна обработка. В бригадите не се обезпечи завършен счетоводен контрол, поради което се допуснаха много грешки. Спонтанно се допуснаха в партидите на клиентите да се записват погрешно операции, вместо в партидата на един клиент, в партидата на друг, което предизвикваше много рекламации, изливен труд за оправки, изразявано на клиентските партиди.

Не бе изоллирано явление да се изпращат в Централното управление грешни месечни оборотни ведомости.

Главният счетоводител на Централното управление и съответният заместник председател знаеха за тези недостатъци в работата на банковите клонове, но не предприеха смели и неотстъпни мерки за премахването им.

В главният счетоводител продължително време през годината осъществяваше убеждение, че грешките са неизбежен спътник в счетоводството. Търсеше оправдание за тия грешки

в това, че персоналят е още млад, нешколуван и пр. Едва към края на годината същият се убеди, че работата в счетоводството не може да продължава с тези недостатъци и предприе отчасти мерки за поставяне в ред счетоводството на банковите клонове.

За подобрене работата на счетоводството до голяма степен се подпомогна и с изпращането на бригади по клоновете на Банката, в състав на които бяха включени и лица от Управление "Централно счетоводство".

През 1952 г. при утвърден бюджет в размер на 69.970.520 лева, Банката е изразходвала за своята мадръжия 66.534.457 лева. По отделните параграфи на бюджета разходите се разпределят, както следва:

Наименование на разходите	Размер на одобрения кредит	Изразходвани до 31.XII.1952 г.	Икономия
Заплати	50.736.227	48.777.398	1.958.829
Прибавна към заплати	9.478.024	9.134.319	343.705
Канцеларски	8.657.943	5.311.013	346.930
Пътни и дневни	2.375.962	2.273.123	102.839
Производствена практика ...	80.000	71.573	8.427
Доставка книги	39.115	37.319	1.796
Идвъннимитно капиталовлож..	278.400	243.930	34.470
Работно облекло и поименен инвентар	156.000	71.041	84.959
Други разходи	768.849	614.741	154.108
Резервен фонд	400.000	-	400.000
Всичко:	69.970.520	66.534.457	3.436.063

Един от основните недъзи на началника на отдела "Бюджет" и съответният заместник председател е неизпълнението плана по капиталовложенията. Същият е изпълнен едва на

83. Началникът на отдел "Бюджет" и заместник председателя не смятаха като свое задължение изпълнението на плана по капиталовложенията. Централното управление се занимава няколко пъти с това положение, едва след което тия отговорни другари започнаха да проявяват по-жив интерес и инициатива за изпълнение на плана по капиталовложенията на Банката.

Друга основна слабост на началника отдел "Бюджет" и заместник председателя е по разходването фонда на работната заплата на Банката.

В тия другари съществуваше разбиране, че може безконтролно и наизпиром да се разходва фонда на работната заплата. Не съставяха разбивки на фонда по тримесечия и не внасяха такива за утвърждаване от Централното управление. Не се нареддаха до клоновете на Банката да се упражнява контрол върху фонда на работната заплата за банковите служители предвиден по 6-то министерско постановление. Най-грубо нарушение беше допуснато, когато в разгара на работата след провеждане на паричната реформа внесоха предложение в Централното управление за изплащане възнаградението за извършен труд във връзка с паричната реформа, при уверение, че всички законни положения са спазени и че този разход се покрива от реализираните до тогава икономии по фонда на работната заплата.

Оказа се, че реализираната икономия е по-малка от разхода.

Във връзка с това началникът на отдел "Бюджет" беше наказан с понижаване на заплатата за три месеца, а впоследствие и напълно снет като началник на отдела.

В началото на 1952 г. банковата мрежа се състои от 121 клона и 32 агенции.

През течение на годината бяха открити 5 нови банкови агенции, 11 се закриха и 7 агенции се превърнаха в банкови клонове.

В края на годината Банката има 126 клона и 19 агенции.

Движението на броя на служителите през 1952 г. в сравнение с 1951 г., се вижда от следната таблица:

	31.XII.1951 година	31.XII.1952 година	-намалено +увеличено
Централно управление	933	899	- 34
Банкови клонове	5.606	5.812	+ 206
Всичко:	6.539	6.711	+ 172

Утвърденият брой на банковите служители според бюджета за 1952 г. възлиза на 6944 души, а на 31.XII.1952 година, фактическият им брой е 6711, или в по-малко с 233 души.

През отчетната година броят на жените в Банката е 2990, а на мъжете - 4321. Броят на жените е увеличен със 136.

Намалението броят на служителите стана възможно вследствие по-добре организираното съревнование, подобряване организацията на работата и появяване квалификацията на служителите. Инициативата на др.Трендафила Георгиева от Сталинския районен клон в София, за поемане работата на двама души намери отзвук между банковите служители, както в Централното управление, така и във всички клонове. През течение на годината този почин бе поет от 397 служители, които поеха и работата на 109 други служители.

За съкращаване броят на служителите допринесе извънредно много и подобряване работата по регистрацията на труда, чрез което се осъществи постоянното повишаване производителността на труда и използване на работното време на служителите при Българската народна банка.

За много операции извършвани от тия служители се установиха норми - положение, което почти не съществува в други учреждения.

Слабостите допуснати от началник отдела "Кадри" и съответният заместник председателя е, че все още не се познават кадрите при Банката. Проучванията за трудовите и политически качества на служителите са под възниква претина. Създаде се организацията курсове за квалификация и превъзпита-

нация на слушателите, не разработиха въпросите за преведене изпити за кадрите при Банката и не популяризираха широко съветската литература по финансови и банкови въпроси.

Като положително явление трябва да се отбележи, че при подреждане кадрите на Българската народна банка не си играли роля нахвърлянето и да са лични отношения. Хората за отделните служби са подбирани само с оглед на тяхните политически и трудови качества.

ВЪТРЕШНО
ВЕДОМСТВЕН
КОНТРОЛ

Вътрешно-ведомственият контрол при Банката извършва документални ревизии върху всеотрапната дейност на банковите клонове, на службите при Централното управление, разни проучвания и анкети.

През отчетната година бе запланирано да се извършат документални ревизии на 121 банкови клонове, 32 банкови агенции и службите при Централното управление на Банката, - Оперативното управление, Главна каса и Домалинство то. Извършени са ревизии на 128 банкови клонове и 19 агенции. През годината 7 банкови агенции се превърнаха в банкови клонове, 11 агенции се закриха, а се откриха нови 5 такива. Извършиха се 149 анкети или 29 анкети в повече от планираните.

През годината е извършена работа по незапланирани задачи, за които са употребени 858 дни. Извършена е ревизия на Ведомствената каса при Банката, проверка полемиките на ведомствените каси, ревизия на теглените антропоцити "Виржиния" и А.Д. "Ханза" в гр. Пловдив. Така, че планът за 1952 г. е изпълнен и то предерочно.

За подобрене работата на банковите ревизори се проведе курс за прекалфикация.

През годината ревизиите бяха подобрени, но все още има сериозни слабости в работата на банковите ревизори.

Банковите ревизори не познават основно всички служби на Банката, поради което не са открили редица слабости в работата на банковите клонове. Повечето от ревизорите имат примиренческо отношение към слабостите на

банковите клонове. Стремът се да оправдат с някакви обективни причини и смеловат тези слабости и в някои случаи при преценката си се ръководят от личните си отношения с ръководителите на банковите клонове. В докладите на почти всички банкови ревизори не се вижда непримиримото отношение към слабостите, а същите се задоволяват само да регистрират блудо тези слабости.

Главният ревизор също не се стреми да спознае всеотранно работата на Банката. Това го лишава от възможността да има критическо отношение към ревизионните актове на ревизорите и към допусканията от тях грешки. От друга страна в него също така съществува тенденцията да смеловажава грешките и недостатъците в работата на управителите на банковите клонове.

Една съществена слабост във връзка с ревизиите е забавянето от Председателя на Централното управление разглеждането на ревизионните доклади в заседания на Централното управление, а също и забавяне издаването на заповедите във връзка с констатациите по слабостите на клоновете. Тези забавяния са продължавали с по няколко месеца, което значително е обезсилвало ефективността на ревизиите за премахване на нередностите в клоновете на Банката.

III. БАЛАНС И ЗАГУБИ И ПЕЧАЛБИ

Промените настъпили през годината в отделните балансови пера са видни от сравнителната таблица за положението на активите и пасивите в началото и края на годината, дадена на стр. 58.

Балансът на Банката в началото на годината включва и някои отдавна нерезални пера за големи суми, като остатъка по стария клиринг с Германия, възлизал на 950.190.380,56 лева, както и неприходи за сегашната и дейност активи и пасиви.

ТАБЛИЦА

за положението на активите и пасивите

Групи сметки	на 31.XII.1951		на 31.XII.1952		+увеличение -намаляние през годината	
	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%
А К Т И В						
1. Заеми						
а/редовни заеми на предприятията	6.700	47,0	7.265	63,5	+ 565	8,4
б/ликвидационни заеми на предпр.	361	2,5	313	2,7	- 48	13,3
в/просрочени заеми на предприятията	436	3,1	640	5,6	+ 204	46,6
г/ликвид.-индивид. заеми	689	4,8	512	4,5	- 177	25,7
д/съдобни вземания	126	0,9	123	1,1	- 3	2,4
Всичко:	8.312	58,3	8.853	77,4	+ 541	6,5
2. Други активи	5.914	40,8	2.471	21,6	- 3.343	57,5
3. Основни средства..	122	0,9	114	1,0	- 8	6,6
Всичко актив:	14.248	100	11.438	100	- 2.810	19,7
П А С И В						
1. Чужди средства ...						
а/разчетни сметки	1.016	7,1	866	7,6	- 150	14,8
б/текущи сметки ..	399	2,8	265	2,3	- 134	33,6
в/республичански и местни бюджети..	1.599	11,2	1.278	11,2	- 321	20,1
г/разчети с банкови учреждения	4.558	32,0	3.388	29,6	- 1.170	25,6
Всичко:	7.572	53,1	5.797	50,7	- 1.775	23,4
2. Междубанкови разчети	554	3,9	480	4,3	- 74	11,9
3. Други пасиви	5.524	39,8	3.983	34,8	- 1.541	27,9
4. Фондове на банката	598	4,2	1.170	10,2	+ 572	95,6
Всичко пасив:	14.248	100	11.438	100	- 2.810	19,7

сметка:

проверил:

Ант. Антонов

В съгласие с П-816-то постановление от 13.X. 1952 г. на Министерския съвет, извърши се заздравяване на банковия баланс, като се издърпаха от държавата и закриха остатъците по сметките "Остатък по стария капринг с Германия", "Дължими от държавата суми по сметка", "Земе на държавата и общини", както и претензиите от Банката държавни съкровителни бонове и облигации от българските държавни земи преди 1945 година, възлизащи всички на обща сума 3.606.733.594,23 лева.

Изплати се също и вземанието на Банката от българска инвестиционна банка в размер на 306.240.000 лева, както и участието ѝ в бившата Българска ипотечна банка в размер на 4.551.658,72 лева.

Същевременно се извеза от държавата и се закриха водените в разни сметки кредитни остатъци от: набрани лихви по държавните съкровителни бонове, набрани суми по специални сметки на кмето на държавата и др.

След тия промени, съгласно П-910-то постановление на Министерския съвет от 26.X.1952 г., основният фонд на Банката нарастна от 128.468.170,64 лева на 800.000.000 лева, като средствата се внесоха от държавния бюджет.

В изпълнение на постановяванията на Министерския съвет № П-816/13.X.1952 г. и № П-30/16.I.1953 г., в Банката се работи усилено за прочистването на баланса от останалите неизяснени сметки, нереални активи и непристъпни пасиви, което ще се извърши до 30 юни т.г.

Съотношението на фондовете на Банката, според баланса към 31.XII.1952 г., по отношение общата сума на пасива - 11.438.210.000 лева, изразено в проценти възлиза на 10,23%. Процентното съотношение на фондовете на Банката към общата сума на привлечените лихвени и безлихвени средства, според същия баланс е 12,69%, а по отношение само на привлечените лихвени средства 25,78% и съответно 25% по отношение на безлихвените.

Общата сума на реализираните от Банката печалби през 1952 г. е 363.340.365,03 лева, а на загубите 239.349.508,34 лева, или е реализирана чиста печалба 123.990.677,29 лева.

В сравнение с 1951 г. общата сума на чистата печалба е увеличена с 38.462.608,41 лева.

Отделните печалби и загуби, реализирани през 1952 г. и сравнението им с 1951 г., са дадени в следната таблица:

Наименование на печалбата или загубата	1951 г.		1952 г.		Разлика + или -
	загуби	печалби	загуби	печалби	
	В Х И Л Я Д И Л Е В А				
икви от земи и цен.ни..	-	282.288	-	239.601	- 42.687
руги доходи	-	10.368	-	26.681	+ 16.313
урсова разлика	-	29.968	-	97.031	+ 67.063
в з н и	12.452	-	1.114	-	- 11.338
икви по влогове	-	6.988	-	27	- 6.961
икви по разч. и ток.с/ки..	122.609	-	140.167	-	+ 17.558
дминистра.управл. разходи..	32.243	-	22.751	-	- 9.492
вхабяване на осн. средства	62.112	-	66.534	-	+ 4.422
руги разходи	4.692	-	4.558	-	- 134
	9.976	-	4.225	-	- 5.751
Всичко:	244.084	329.612	239.349	363.340	-
Печалба:	85.528	-	123.991	-	-
	329.612	329.612	363.340	363.340	-

Андрей Ангелов
Д-р Ангелов
Д-р Ангелов

Чистата печалба на Българска народна банка за 1952 г. от 123.990.677,29 лева ще бъде разпределена съгласно чл. 66 от устава на Банката.

София, 16 март 1953 година

ПРИЛОЖЕНИЕ:

- 1 баланс
- 1 равносметка за загубите и печалбите

Написани 5 екз.

- 1 за председателя на УС
- 1 за М-ра на финансите
- 1 за председателя на ДИМ
- 1 за председателя на БНБ
- 1 за Планово-иконом. у-ние

Забележка: Претият и следният екземпляр са без приложение.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
 БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА:

Д-р Д. Мочкаров
 /Д-р Д. Мочкаров/

Д-р Ангелов

850
14 10 953

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Обр. № 27

П Р И К Л О Ж Е Н И Е Т Е

БАЛАНС

на 31 ДЕКЕМВРИ 1952 год.

№ .....

Актив

Пасив

	Суми		Суми
III. Расчети с М-вото на ф-сите за съкр. билети и монети в обращение	139.088.602,40	I. Фондове на банката	1.160.972.059,86
IV. Парични средства	49.689.000,21	II. Банкови билети в обращение	927.577.310,00
V. Скъпоценни метали	176.726.260,78	III. Расчети с М-вото на ф-те за съкр. билети и монети в обращение	111.660.362,90
VI. Чужда валута и расчети по иностранны операции	297.331.045,89	VI. Чужда валута и расчети по иностранны операции	1.030.130.314,53
VII. Краткосрочни кредити на държавни и кооперативни предприятия	7.265.754.468,06	VII. Расчетни сметки на държавни и кооперативни предприятия	1.006.774.635,07
VIII. Просрочени вземания	776.895.823,27	IX. Влогове на частни лица	4.915.433,28
XII. Расчети с държавния бюджет и бюджетните учреждения	-	X. Акредитиви и др. расчетни операции	28.561.427,98
XIII. Расчети с банкови учреждения	10.560.000,00	XI. Финансиране на основния ремонт	189.098.273,35
XIV. Разни дебитори	609.255.859,33	XII. Расчети с държавния бюджет и бюджетните учреждения	1.277.804.097,13
XV. Съучастия	10.343.520,29	XIII. Расчети с банкови учреждения	3.388.243.161,50
XVI. Текущи сметки на организации и др.	5.214.614,60	XIV. Разни кредитори	306.289.051,44
XVIII. Междуклонови расчети	45.366.254.690,12	XV. Текущи сметки на организации и др.	119.066.341,58
XIX. Сметки на стопански предприятия на банката	6.320,00	XVII. Расчети по странични средства	18.919.525,18
XX. Основни средства	169.878.470,44	XVIII. Междуклонови расчети	45.854.333.370,37
XXII. Сметки по капиталовложения на банката	26.348.316,87	XXI. Корективни сметки	58.067.537,68
XXIV. Ликвидационни заеми и сметки	1.129.243.332,50	XXII. Сметки по капиталовложения на банката	4.932.584,80
XXV. Резултатни сметки	-	XXIV. Ликвидационни заеми и сметки	109.722.877,88
XXVI. Други активни сметки	615.593.216,38	XXV. Резултатни сметки	123.980.677,20
		XXVI. Други пасивни сметки	1.216.918.269,81
Всичко	56.943.044.523,23	Всичко	56.943.044.523,23
Задбалансови сметки	206.342.660.207,31	Задбалансови сметки	206.342.660.207,31
А всичко	57.149.387.130,54	А всичко	57.149.387.130,54

София, 5 ФЕВРУАРИ 1953 г.

ИЗГОВЕН В ПЕТ ЕКЗЕМПЛАРА

- 1 ЗА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА БАНКАТА
- 1 ЗА МИНИСТЪРА НА ФИНАСИТЕ
- 3 ЗА ПРИЛЪГАНЕ КЪМ ОТЧЕТА НА БАНКАТА

Проверил
Зав. сектор:

Главен счетоводител:

№ на сметката	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
A. Балансови сметки							
I. Фондове на банката							
1	Уставен фонд	-	129.458.170,64	-	671.531.829,36	-	800.000.000,00
2	Резервен фонд	-	210.515.055,80	1.451.348,10	26.363.305,24	-	255.429.014,74
3	Фонд на основните средства	-	120.445.901,36	13.610.407,48	7.519.689,25	-	114.355.183,13
4	Амортизационен фонд	-	7.399.727,80	582.728,63	4769.126,40	6	11.586.925,37
5	Разни фондове	-	131.595.602,20	123.509.897,40	315.431,62	-	8.601.156,42
II. Банкови билети в обращение							
7	Банкови билети в обращение	-	-	2.925.660.215,00	3.953.230.525,00	-	927.579.310,00
7a	Банкноти в обращение	-	1.903.363.709,00	35.674.912.103,76	34.771.548.394,76	-	-
III. Расчети с м-то на финансите — за съкровищни билети и монети в обращение							
8	Монети в обращение	-	-	1.534.437,43	14.514.057,43	-	12.679.220,00
8a	Монети в обращение	-	136.775.697,20	3.326.594.953,90	3.270.320.425,48	-	60.511.272,78
9	Заплатена сума на м-вото на ф-те за пуснати в обращение съкровищни билети и монети	-	-	-	-	-	-
9a	Заплатена сума на М-вото на ф-те за пуснати в обращение монети	139.088.602,40	-	3.338.133.057,60	3.338.133.057,60	139.088.602,40	-
10	Съкровищни билети в обращение	-	-	349.261.116,30	448.242.253,00	-	98.981.142,50
IV. Парични средства							
11	Каса	37.803.788,16	-	30.187581.930,37	30.176.696.715,32	48.689.000,21	-
12	Причисленя каси	-	-	-	-	-	-
V. Скъпоценни метали							
14	Скъпоценни метали	102.659.329,40	-	71.260.518,73	173.587,35	176.726.260,78	-
VI. Чужда валута и расчети по международни операции							
15	Иностранни банкноти	1.788.292,96	-	1.749.236,78	3.008.607,68	377.022,26	-
16	Текущи с/ки в чужда валута	-	44.107.025,68	20.300.761,44	4.167.124,29	-	27.273.384,53
17	Иностранни кореспонд. в чужда валута	970.967.401,20	1.423.343.007,50	3.578.141.875,26	3.309.716.291,30	547.169.247,12	936.519.270,16
18	Иностранни кореспонденти в лева	13.850.827,09	9.487.189,08	7.018.278,79	17.987.871,21	13.869.752,92	20.495.717,54
19	Неизплатени иностранни преводи	-	1.216.273,36	52.150.098803	32.760.220,34	-	1.836.100,67
20	Иностранни акредитиви — износ	68.802.483,84	-	99.467.187,00	155.777.083,64	12.492.612,20	-
21	Иностранни акредитиви — внос	65.687.073,44	-	145.814.203,13	168.275.955,08	23.225.511,49	-
22	Иностранни акредитиви	-	134.489.562,20	343.236.682,32	244.472.786,53	-	35.725.666,49
23	Текущи сметки — местни лева	-	29.062.461,36	24.741.531,38	3.239.241,36	-	7.590.171,34
VII. Краткосрочни кредити и расчетни операции							
26	Предприятия на Минист. съвет	62.159.262,40	12.315.302,44	1.301.562.579,31	1.300.504.866,70	38.090.270,00	11.258.189,83
27	Предприятия на Управл. на Д. С. Д. Резерв	-	24.197.076,36	293.694.458,07	315.763.442,37	-	17.213.306,44
28	Предприятия на Управл. горско стопанство	108.447.380,54	11.428.203,04	2.489.702.242,17	2.467.690.841,54	130.458.781,27	-
29	Предпр. на Комитета за физкултура и спорт	-	286.334,92	62.584.071,68	31.376.719,41	-	420.850,77
30	Предпр. на М-вото на тежката промишленост	7.869.458,68	-	9.321.172,84	13.105.711,68	94.919,84	-
31	Предпр. на М-вото на леката промишленост	-	23.685.942,96	40896.337,23	40.711.026,27	-	43.023,96
32	Предпр. на М-вото на земеделието	2.579.240,00	-	19.592.095,26	19.959.170,38	2.212.164,88	-
33	Предпр. на М-вото на тежката промишленост	-	91.432.856,40	3.235.742.125,79	5.248.779.410,72	-	101.470.151,73
34	Предпр. на М-вото на леката промишленост	117.144.568,36	-	1.891.532.861,12	1.839.792.175,50	128.885.253,98	-
35	Предпр. на М-вото на земеделието	-	84.103.876,16	7.847.401.755,07	7.931.971.337,26	-	61.763.460,35
36	Предпр. на М-вото на тежката промишленост	377.842.938,12	-	2.913.922.249,51	3.024.970.346,72	266.674.734,91	-
37	Предпр. на М-вото на леката промишленост	-	23.685.942,96	701.407.860,03	694.491.931,27	-	11.770.014,20
38	Предпр. на М-вото на земеделието	200.208.565,24	-	1.385.131.720,88	1.419.111.654,34	186.228.631,78	-
39	Пренос	2.279.459.110,92	4.532.775.600,04	106.933.714.546,63	106.519.762.890,42	1.694.429.675,04	3.537.794.516,95

№ на сметката	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос	2.279.459.110,92	4.532.775.600,04	106.955.714.546,63	106.519.762.499,42	1.694.429.675,04	3.553.794.516,95
40	Предпр. на М-вото на електрификацията	Расч. с/ки	-	29.620.222,16	1.475.118.417,05	-	15.921.428,14
41		Заемни	35.659.821,52	-	312.423.147,71	315.368.365,02	32.714.604,21
42	Предпр. на М-вото на вътрешните работи	Расч. с/ки	-	10.898.684,80	134.433.155,42	-	11.909.299,58
43		Заемни	115.600,00	-	14.865.512,43	13.065.112,43	1.916.000,00
44	Предпр. на М-вото на външната търговия	Расч. с/ки	-	34.986.782,52	11.365.888.987,99	-	24.104.426,85
45		Заемни	175.792.788,04	-	4.194.815.947,96	4.027.065.917,85	313.502.818,15
46	Предпр. на М-вото на вътрешната търговия	Расч. с/ки	-	22.893.601,84	4.426.797.114,74	-	38.212.763,82
47		Заемни	1.177.408.641,84	-	15.323.537.893,45	12.767.486.016,16	1.733.860.519,16
48	Предпр. на М-вото на доставките и хран. промишленост	Расч. с/ки	-	250.398.592,56	14.245.360.945,60	-	175.467.989,14
49		Заемни	1.468.339.036,56	-	8.843.130.236,68	8.791.056.628,45	1.520.412.584,59
50	Предпр. на М-вото на транспорта	Расч. с/ки	-	72.291.557,84	6.666.553.054,34	-	98.186.686,69
51		Заемни	8.064.278,12	-	56.706.103,74	56.672.173,02	8.098.214,84
52	Предпр. на М-вото на нар. здраве и соц. грижи	Расч. с/ки	-	8.321.793,20	337.821.434,92	-	3.544.562,27
53		Заемни	38.996977,36	-	400.920.713,46	397.697.330,18	42.219.960,64
54	Предпр. на М-вото на народната отбрана	Расч. с/ки	-	76.101,16	29.999.508,48	-	994.452,64
55		Заемни	430.213,48	-	2.171.227,36	1.499.140,84	1.102.300,00
56	Предпр. на М-вото на просветата	Расч. с/ки	-	795.329,80	22.761.784,83	-	169.069,66
57		Заемни	2.642.760,00	-	9.772.380,41	12.195.140,10	420.000,31
58	Предпр. на народните съвети	Расч. с/ки	-	52.619.330,76	2.350.808.922,35	-	47.972.538,05
59		Заемни	312.871.319,56	-	3.493.276.589,83	3.530.019.246,39	283.128.563,00
60	Кооперации към Ц.К.С.	Расч. с/ки	-	134.511.164,56	7.419.130.706,09	-	115.444.206,25
61		Заемни	2.258.238.716,64	-	15.477.997.433,07	15.280.461.288,62	2.455.774.361,09
62	Кооперации към О.С.Т.П.З.К.	Расч. с/ки	-	38.325.023,12	1.866.773.714,62	-	46.462.842,87
63		Заемни	183.607.492,60	-	961.663.273,19	1.043.237.505,08	102.059.860,71
64	Трудово-кооперативни земеделски стопанства	Текущи с/ки	-	195.202.968,28	1.620.464.415,31	-	141.023.449,37
65		Заемни	11.352.693,59	-	133.211.179,41	124.826.172,44	19.737.700,49
66	Предпр. към разни ведомства и организации	Расч. с/ки	-	128.895.353,08	1.381.721.601,36	-	60.599.946,34
67		Заемни	25.337.631,60	-	194.902.927,05	202.362.408,10	18.073.150,55
68	Спомаг. стопанства на предпр. при М-ва и ведомства	Расч. с/ки	-	15.853.931,16	242.270.436,42	-	14.734.026,11
69		Заемни	55.144,24	-	806.300,09	717.979,67	153.464,66
VIII. Просрочени вземания							
81	Просрочени вземания	435.068.799,60	-	7.782.340.120,10	7.497.863.174,70	639.949.745,00	-
82	Съдебни вземания	126.143.364,76	-	128.513.355,96	131.955.358,96	122.701.339,76	-
83	Лихви, следващи се на банката	1.062.672,48	-	30.755.477,16	17.179.629,13	14.632.720,51	-
IX. Влогове на частни лица							
84	Срочни влогове	-	6.783.661,44	6.436.723,27	109.961,80	-	372.899,97
85	Спестовни влогове	-	145.107.453,04	160.601.978,81	20.037.059,08	-	4.542.533,34
X. Директни и др. расчетни операции							
86	Издадени кредитиви	-	2.449.617,24	32.855.048,13	34.411.080,59	-	4.003.649,60
87	Особени сметки	-	9.130.701,20	782.649.041,42	778.068.893,93	-	4.550.553,71
88	Плащаниярез лимит. чек. книжки	-	4.651.202,20	464.100.027,01	470.164.723,90	-	10.725.899,05
89	Акцептиран чекове	-	28.305.918,56	456.124.467,73	431.897.492,77	-	48078.943,60
90	Канцелатни преводи	-	5.190.320,24	3.622.158.891,98	3.624.178.539,36	-	5.210.383,90
	Пренос	8.548.416.852,64	5.708.202.970,80	221.186.561.404,55	219.382.409.161,68	9.004.475.202,71	4.360.109.068,00

№ на сметката	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос	8.548.416.862,64	5.708.202.970,80	221.186.561.404,55	219.382.409.161,68	9.004.475.202,71	4.360.109.068,00
91	XI. Финансиране на основния ремонт Амортизационни отчисления на предпр.	-	181.421.316,28	670.140.863,13	679.817.820,20	-	185.098.273,33
	XII. Расчети с държавния бюджет и бюджетните учреждения						
92	Приходи по републиканския бюджет	-	1.090.506.073,40	38.770.636.612,97	38.413.876.125,78	-	693.745.590,21
93	Разходи по републиканския бюджет	-	-	10.312.421.872,33	10.312.421.872,33	-	-
94	Средства на местните бюджети	-	235.211.482,08	4.377.931.554,31	4.313.403.427,52	-	170.683.375,09
95	Разпр. прих. по бюджета на републиката	-	-	5.323.776.122,55	5.323.776.122,55	-	-
96	Текущи с/ки на учреж. по републ. бюджет	-	171.196.071,92	7.726.496.080,71	7.937.402.535,74	-	382.062.526,95
97	Текущи с/ки на учреж. по местни бюджети	-	45.345.293,36	310.440.393,09	366.406.706,61	-	51.312.604,88
	XIII. Расчети с банкови учреждения						
100	Българска инвестиционна банка	307.207.646,36	1.124.281.281,80	8.149.905.885,77	9.191.680.925,47	10.560.000,00	1.869.717.673,14
101	Държавна спестовна каса	-	3.334.036.579,56	5.964.359.970,093	4.143.320.466,46	-	1.513.021.075,99
102	Ведомствени кооперации	1.281.976,44	14.582.649,32	26.308.213,17	16.711.952,66	-	3.504.412,37
	XIV. Дебитори и кредитори						
104	Подотчетни лица	17.497,76	-	602.788.361,75	602.788.133,78	47.646,73	-
105	Разни дебитори и кредитори	384.573.347,08	1.314.656.684,80	53.411.370.895,17	52.182.469.416,28	603.108.192,60	306.289.951,44
	XV. Съучастия						
107	Съучастия	15.725.824,68	-	29.530,64	5.407.889,24	10.343.520,28	-
	XVI. Текущи с/ки на организации и др.						
108	Текущи с/ки на частно-стоп. предприятия	-	78.462.418,32	151.842.952,37	77.969.067,65	-	4.984.533,60
109	Текущи сметки на профсъюзи	-	100.925.944,76	387.449.551,50	313.337.666,37	-	26.834.060,23
110	Текущи сметки на обществ. организации	-	100.669.139,68	374.628.370,62	354.303.136,04	-	80.243.705,10
111	Сметки с централно отчитане	7.353,49	16.461,28	4.419.659.197,47	4.421.838.517,72	5.214.614,60	7.404.042,65
	XVII. Расчети по странични средства						
113	Разни средства и фондове със специално предназначение	-	20.230.055,96	30.731.159,32	29.420.627,54	-	18.919.525,18
	XVIII. Междуклонови расчети						
115	Теглени преводи	399.733.840,80	-	69.418.703.809,51	115.663.877.057,65	-	45.844.639.408,14
116	Получени преводи	-	388.152.240,00	183.229.232.282,06	176.058.891.827,45	6.782.188.214,61	-
117	Записани по извлеченията преводи	146.110.192,24	-	106.734.417.463,62	60.301.025.707,78	38.579.532.948,08	-
118	Неизравнени суми по извлеченията	-	776,48	1.812.459.064,65	1.815.810.271,25	4.533.527,43	7.893.510,31
119	Теглени преводи от предната година	-	32.202.700.748,40	58.572.976.182,63	26.370.275.354,23	-	-
120	Получени преводи от предната година	1.130.432.379,80	-	1.668.352.421,32	2.798.784.801,12	-	-
121	Записани по извлеченията преводи от предната година	30.387.260.047,68	-	26.295.194.643,08	36.682.454.684,76	-	-
122	Неизравнени суми по извлеченията от предната година	1.793.272,00	4.358.197,00	34.897.144,72	32.202.259,72	-	-
123	Документи за връчване чрез уравниелната служба	-	87.452.313,36	14.210.323.321,11	14.134.671.459,47	-	1800.431,72
124	Уравниелна служба	-	-	20.279.040.189,66	20.279.040.189,66	-	-
	Пренос	41.322.360.238,16	46.182.189.662,56	14.723.038.708,01	840.391.289.205,12	55.002.003.867,04	55.50863.748,55

№ на сметката	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос	41.322.560.238,16	46.162.169.662,56	844.723.038708,01	840.391.289.205,12	55.002.009.867,04	559509.863.788,55
	XIX. Сметки на стопански предпр. на банката						
133	Сметки с банкови стопански предприятия за основни средства	3.419,88	-	33.181,00	10280,88	6.329,00	-
134	Сметки с банкови стопански предприятия за оборотни средства	288.519,36	-	820,60	279.547,96	-	-
	XX. Основни средства						
135	Земни	11.410.075,12	-	2.094.379,82	2.251.987,06	11.252.667,88	-
136	Сгради	126.249.165,34	-	3.430.135,34	7.643.396,92	1228039.704,26	-
137	Стопански инвентар	38.469.314,52	-	2.160.259,66	4.039.479,69	36.599.093,30	-
	XXI. Корективни сметки						
138	Изхвърляне на основните средства	-	34.267.992,96	5.112.926,30	6.243.528,01	-	39.400.597,63
139	Изхвърляне на малоз. и малотр. предмети	-	2.729.613,96	932.018,20	469.404,29	-	2.667.000,05
	XXII. Сметки по капиталовложенията на банката						
140	Финансиране на лимитни капиталовлож.	-	2.362.245,29	121.322,46	2.151.661,98	-	4.992.584,80
141	Незавършени лимитни капиталовлож.	4.185.624,12	-	2.125.599,14	344.969,48	5.966.249,78	-
142	Завършени лимитни капиталовложения	-	-	132.994,68	4.401,60	128.593,08	-
143	Покупки	-	-	242.766,83	242.366,83	400,00	8
144	Завършени капиталовложения по наети основни средства	-	-	280,00	280,00	-	-
145	Разноски за основен ремонт	304,00	-	165.771,05	166.275,05	-	-
146	Ликвидация на основни средства	-	6.073,08	541.359,24	535.286,16	-	-
147	Вноски с инвестиц. предназначение	8.233.018,97	-	376.712,98	30.599,48	8.601.136,42	-
148	Вноски за възстановяване	3.710.885,44	-	9.430.651,74	6.036.187,22	7.113.749,96	-
149	Вноски за основен ремонт	3.602.045,16	-	1.963.515,21	1.026372,74	4.539.187,63	-
151	ОБЛИГАЦИОННИ ЗАЕМИ	-	39.260.990,28	58.649.912,72	19.338.322,44	-	-
152	ОСТАТЪК ПО КЛИРИНГА С ГЕРМАНИЯ	950.636.241,56	-	8.175.314,04	958.811.555,60	-	-
153	ДЪЛЖИЦИ ОТ ДЪРЖАВАТА СУМИ	595.395.272,64	-	3.426.445,47	598.821.718,11	-	-
155	ЗАЕМИ НА ДЪРЖ. И ОБЩИНИ	5.127.439,52	-	7.906.931,63	13.034.301,17	-	-
	XXIII. Ликвидационни заеми и сметки						
154	Облигации и съкровищ. бонове	2.097.630.567,24	-	90.280.644,31	2.164.239.807,39	23.671.403,00	-
156	Задължения на национал предприятия	82.504.388,58	-	65.430.235,79	46.795.161,28	101.239.663,19	-
157	Вземания от всестранки по прехв. влогове и пласменти	32.144.768,72	-	1.706.735,93	31.392.632,00	2.458.392,63	-
158	Неоформени вземания по взаимна задължителност между кооперации	70.875.643,68	-	4.418.051,03	73.478.418,95	1.815.280,76	-
159	Ликвидационни кредити на кооперации срещу облигации от заема на свободата	8.405.225,16	-	482.308,23	8.198.089,34	689.444,05	-
160	Временни ликвидационни кредити на кооперации	88.610.616,32	-	34.877.077,23	117.523.810821	5.263.223,34	-
161	Заеми на кооперации без стоково материално покритие	75.905.846,04	-	381.503.006,91	214.085.518,01	243.323.334,94	-
162	Заеми на кооперации срещу малоз. и малотрайни предмети	24.775.454,08	-	5.140.884,65	26.891.066,46	3.029.214,27	-
163	Заеми на кооперации срещу материали в странични предприятия	4.130.036,96	-	3.098.041,66	6.141.091,21	1.086.987,41	-
164	Ликвидационни заеми на Т. К. З. С.	56.343.532,80	-	48.134.091,11	49.399.298,96	55.079.364,95	-
165	Заеми на ювобращни двойки	149.640.392,96	-	97.746.773,78	79.753.876,81	127.633.289,93	-
166	Заеми на земеделци—членове на Т.К.З.С.	113.803.529,84	-	22.857.879,81	32.357.840,77	104.303.364,88	-
167	Заеми на земеделци — частни	123.807.503,41	-	10.427.773,07	48.021.588,92	86.303.087,99	-
168	Заеми на работници, служители и членове в Т. П. З. К.	49.645.490,76	-	30.988.192,83	33.822.866,03	46.738.744,56	-
	Пренос	46.048.256.141,76	46.261.396.381,08	845.586.734.039,19	844.944.989.836,32	56.001.971.730,87	55.978.923.971,03

№ на сметата	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос	46.049.256.141,76	46.261.396.581,08	845.586.754.035,48	844.344.345.836,32	56.001.371.730,87	55.572.923.971,03
169	Заеми на пенсионери	9.311.097,26	-	8.273.389,02	11.012.026,32	6.572.460,16	-
170	Заеми на домакини	3.668.006,72	-	448.885,29	1.466.062,31	2.650.829,70	-
171	Заеми на разни лица	143.671.139,88	-	26.496.791,67	124.689.402,08	45.478.329,47	-
172	Пласменти в ликвидация	12.981.454,44	-	78.151.049,51	17.381.614,81	75.750.888,14	-
173	Облекчени заеми по З. О. Д. З. К.	1.231.974,88	-	63.265,47	228.833,36	1.036.404,99	-
174	Вземания по З. О. Д. З. К.	112.931.201,89	-	102.417.804,04	113.430.484,68	101.919.221,24	-
175	Стопански предприятия	3.751.336,00	-	1.115.327,21	1.942.440,01	2.904.423,20	-
176	Банкови чекове в обращение	-	753.029,68	893.152,44	1.303.912,76	-	1.163.790,00
177	Дялов капитал на бивши попул. банки	-	11.370.352,72	12.099.393,80	2.481.910,56	-	1.762.869,48
178	Длъжници към Погасителна каса	69.993.420,40	-	6.408.620,36	9.554.205,03	63.844.835,71	-
179	Кредитори на Погасителна каса	-	122.360.855,84	120.879.120,34	105.314.482,90	-	106.796.219,40
180	Заеми от заема на безканците	23.897.707,64	-	1.114.280,51	1.314.436,79	23.697.531,36	-
181	Заеми за икономичен строеж	4.284.325,16	-	298.986,91	379.439,66	4.004.452,01	-
XXIV. Резултатни сметки							
186	Лихви	-	-	432.563.227,96	432.563.227,96	-	-
187	Разлика курса от камбио	-	-	558.182.067,94	558.182.067,94	-	-
188	Други доходи	-	-	30.047.853,97	30.047.853,97	-	-
189	Други разходи	-	-	4.705.577,59	4.705.577,59	-	-
190	Административно-управленчески разходи	-	-	87.107.828,73	87.107.828,73	-	-
191	Суми за минаване в загуба	-	-	899.151,14	899.151,14	-	-
192	Загуби и печалби	-	-	324.293.541,83	448.284.219,12	-	123.990.677,29
XXV. Други активни и пасивни сметки							
193	Вноски за гаранции	-	40.122.764,08	41.097.305,72	9.230.350,81	-	8.296.006,17
194	Стопански материали	3.294.904,60	-	2.467.326,58	4.535.273,81	1.226.957,37	-
195	Малоценни и малотрайни предмети	2.728.572,08	-	444.102,22	504.986,29	2.667.678,01	-
196	Разходи за следващи периоди	-	-	1.914,00	-	1.914,00	-
197	Приходи за следващи периоди	-	-	-	-	-	-
198	Разлики от преоценката на лева	-	-	1.375.962.190.510,26	1377.090.301.501,12	-	1.128.110.990,86
199	м-во ФИН. ПО П-816 М.С.	-	-	4.941.816.204,00	3.930.149.627,00	611.666.667,00	-
	Всичко	46.436.003.583,40	46.436.003.583,40	2227.931.167.005,61	2227.931.167.005,61	56.643.044.523,23	56.643.044.523,23

№ на сметката	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороты за месеца		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Б. Задбалансови сметки						
	I. Обезпечение						
201	Срочни задължителни	6.427.843.002,20	-	46.837.366.366,25	43.440.696.620,85	7.824.512.748,18	-
202	Залогови задължителни	33.826.889,56	-	222.167.662,19	255.167.880,71	826.671,04	-
203	Обезпечения по ликвидационни кредити	3.041.663.736,66	-	315.280.136,78	1.597.745.724,65	2.009.198.148,80	-
204	Залози по ликвидационни кредити	251.029.833,52	-	101.180.018,17	188.056.356,78	164.152.494,91	-
205	Депозанти на обезпечения	-	9.803.338.793,06	47.220.340.876,56	47.415.692.146,33	-	9.998.630.062,93
	II. Запасни и разменни фондове						
207	Съкровищни билети	-	-	843.768.410,00	684.829.210,00	158.939.200,00	-
208	Банкови билети	-	-	7.048.051.371,80	6.250.494.556,80	797.556.715,00	-
208a	Банкноти	3.854.760.000,00	-	102.319.719.923,00	66.641.584.308,00	45.568.919.415,00	-
209	Монети	-	-	29.739.721,43	27.650.641,43	2.089.080,00	8
209a	Монети	3.585.000,00	-	1.510.444.085,00	264.589.384,50	1.254.440.700,30	-
210	Банкови билети, съкр. билети и монети изпратени другаде	-	-	22.506.303.419,10	22.502.894.365,10	4.011.050,00	-
211	Банкови билети в банковите клонове	-	-	7.085.700.712,30	6.299.556.497,80	790.144.215,00	-
211a	Банкноти в банковите клонове	7.695.368.000,00	-	19.680.764.287,00	63.807.211.914,00	45.869.112.373,00	-
212	Монети в банковите клонове	-	-	546.393.899,43	544.318.810,43	2.077.080,00	-
212a	Монети в банковите клонове	4.246.000,00	-	1.433.047.869,50	187.794.644,50	1.254.299.225,00	-
213	Резервни фондове на път	-	-	2.912.256.370,00	2.907.254.370,00	5.002.000,00	-
213a	Банкноти и монети на път	-	-	25.550.353.857,50	25.550.353.857,50	-	-
214	Банкови билети в Главната каса	-	-	-	-	-	-
214a	Банкноти в Главната каса	2.646.605.950,00	-	10.619.432.000,00	10.520.464.000,00	2.745.581.950,00	-
215	Монети в Главната каса	-	-	16.202.800,00	14.761.100,00	1.441.700,00	-
215a	Монети в Главната каса	49.576.630,00	-	1.011.884,00	5729.496,00	50.559.018,00	-
216	Неотворени пратки с банкови билети, съкр. билети и монети	-	-	1.921.301.695,00	1.921.301.695,00	-	-
216a	Неотворени пратки с банкноти и монети	-	-	19.529.456.411,50	11.753.835.359,00	7.775.621.072,50	-
217	Негодни банкови билети и съкр. билети за унищожение	-	-	28.657,50	2.721,50	25.911,00	-
217a	Негодни банкноти за унищожение	517.917.340,00	-	2.497.874.711,00	174.426,00	2.815.717.625,00	-
218	Б. Н. Б. за банкови билети, съкр. билети и монети	-	22.521.251.320,80	117.485.421.035,36	198.818.639.745,36	-	108.954.470.530,00
219	Банкови билети получени от печатницата	8	-	1.722.330.000,00	82.420,00	1.722.747.580,00	-
219a	Банкноти получени от печатницата	67.304.121.695,00	-	15.000,00	69.330,00	67.304.121.695,00	-
220	Монети получени от М-вото на финанс.	-	-	274.120.158,00	257.920.158,00	16.200.000,00	-
220a	Монети получени от М-вото на финанс.	3.477.215.060,00	-	-	-	3.477.215.060,00	-
221	Главна каса за банкови билети, съкр. билети и монети	-	70.781.391.075,00	57.051,30	1.996.870.000,00	-	72.778.204.023,50
222	Разрешения за прехвърляне суми от фондовете в оборотните каси	-	-	100.580.345.733,71	100.580.345.733,71	-	-
223	Е. К. У. за дадени разрешения	-	-	52.608.317.938,71	52.608.319.838,71	-	-
224	Съкровищни билети в Главната каса	-	-	279.014.000,00	279.014.000,00	-	-
225	Съкровищни билети в банковите клонове	-	-	424.355.300,00	265.488.600,00	158.866.700,00	-
259	Съкровищни билети получени от М-вото на финансите	-	-	257.320.000,00	301,50	257.919.698,50	-
	Пренос	103.207.005.456,94	103.203.981.788,06	669.579.727.038,88	669.579.750.707,76	191.731.364.716,43	191.731.364.716,43

№ на сметка	Наименование на сметките	Остатъци от предния месец		Обороти за месец		Остатъци към датата на съставяне баланса	
		Дебит	Кредит	Дебит	Кредит	Дебит	Кредит
	Пренос	103.207.009.456,94	103.205.941.788,06	669.578.727.038,88	669.577.750.707,76	191.731.364.716,43	191.731.364.716,43
	III. Документи за инкасо						
	1.875.070.776,00			34.539.518.205,57	34.148.396.802,47	2.282.188.089,10	
226	Расчетни документи изпратени за инкасо	557.516.528,68		25.617.047.627,54	25.463.004.514,78	691.559.641,44	
227	Расчетни документи подлежащи на инкасо	278.485.669,16		10.618.772.205,70	10.323.142.689,19	604.115.185,47	
228	Расчетни документи просрочени	43.109.090,92		474.378.726,53	474.002.988,38	43.484.828,67	
229	Расчетни документи с отказан акцепт	2.298.126,58		15.767.523,96	37.043.604,26	1.022.046,38	
230	Други документи за инкасо от нас	1.983.216,32		17.955.526,56	18.930.433,97	1.008.298,91	
231	Други документи за инкасо другаде	2.179.402.998,84		9.676.547.947,83	11.772.438.361,48	83.511.149,24	
232	Документи изпратени за инкасо в чужбина	553.495.337,58		9.278.149.568,08	9.677.652.370,12	148.772.533,64	
233	Документи получени за инкасо от чужбина		3.471.360.405,88	81.5.5.710.784,94	79.950.231.710,31		3.855.881.729,29
234	Седант						
	IV. Цености на хранене						
237	Депозити за пазене	2.598.686.596,68		3.780.787,45	182.230.627,78	2.462.237.056,35	
238	Депозанти		2.599.710.565,56	3.163.081,20	45.689.571,99		2.462.237.056,35
	V. Държавни цен. материали за отчитане						
239	Държавни ценни материали	2.350.458.699,44		1.038.749.107,00	3.174.588.407,54	234.609.399,10	
240	Държавно хранилище		2.350.458.699,44	3.144.623.520,64	1.058.804.250,30		234.609.399,10
	VI. Акредитиви и гаранции						
241	Открити акредитиви	1.244.543,20		5.080.256,43	33.419.670,98	2.995.129,65	
242	Длъжници по гаранции	59.784.139,72		2.814.100,74	15.296.167,24	37.268.147,22	
243	Гаранции и акредитиви		61.028.678,92	3.081.921,14	44.260.440,09		40.173.275,07
	VII. Държавни бюджетни кредити						
244	Кредити по републиканския бюджет	220.855.230,00		3.313.341.341,20	10.536.307.823,99		
245	Неуравнени бюджетни нареждания	18.744.200,00		4.313.463.754,33	4.522.207.354,83		
246	Държавата за кредити по републ. бюджет		239.709.480,00	27.507.969.917,59	28.269.260.437,59		
247	Кредити на подведомствени учреждения			119.360,00	119.360,00		
248	Кредити на подведомствени учреждения при клоновете			206.438.516,06	206.438.516,06		
	VIII. Бланки под строга отчетност						
253	Бланки под строга отчетност	42.155,28		349.209,48	290.669,76	100.765,00	
254	Издадени бланки под строга отчетност		42.155,28	286.487,76	345.517,48		100.765,00
	IX. Разни						
255	Разни активни статистически сметки	1.876.843.436,24		6.601.975.496,46	466.023.821,77	8.018.795.110,73	
256	Разни пасивни статистически сметки		1.876.843.436,24	654.286.606,34	6.770.238.280,83		8.018.795.110,73
257	Заеми на новобрачни от средства на държавата	4.009.250,16		9.127.446,03	7.638.391,81	5.448.134,58	
258	Държавата за заеми на новобрачни		4.009.250,16	7.638.591,81	9.127.446,23		448.134,58
	Всичко	115.807.144.867,94	115.809.144.897,54	895.916.911.778,79	895.916.911.778,79	206.342.668.207,31	206.342.668.207,31

ГОДИШНА РАВНОСМЕТКА

за загубите и печалбите на 31 декември 1952 година

ЗАГУБИ

ПЕЧАЛБИ

ОБЯСНЕНИЕ	Суми		Общи суми		ОБЯСНЕНИЕ	Суми		Общи суми	
	лева	ст.	лева	ст.		лева	ст.	лева	ст.
I. Адм. управленч. разходи:					I. Лихви от заеми и ценни книжа:				
1. Заплати и др. възнагр. § (1)	4877734789				Лихви от краткоср. заеми	18506460246			
2. Прибавки към заплатите (§ 2)	713431909				Лихви от просрочени заеми	1980219629			
3. Веществ. разходи (§ § 3, 4, 6, 7, 11 и 13)	200799889				Лихви от съдебни заеми	480584426			
4. Разни (§ 18)	61474111		6653445728		Лихви от Б. инв. банка	739601231			
II. Изхаб. на основ. средства:					Лихви от съкровищни бонове и ценни книжа	118395991			
Върху стоп. инвентар	265190884				Лихви от иностранны кореспонденти	42647661			
Върху сградите	190561339		455752223		Лихви от разни	2692164832		23960074016	
III. Несъбираеми вземания					II. Други доходи:				
IV. Лихви по влогове:					Наеми от покрити имоти	71968121			
Лихви по срочни влогове	2838787				Наеми от непокрити имоти	1443093			
Лихви по спестовни влогове	128766728				Комисиони от преводи	292350068			
Лихви на Държ. сп. каса	1288647989				Комисиони от инкасо	5017361			
Лихви на Б. инв. банка	86281298				Комисиони от акредитиви	2678446			
Лихви на ведом. кооп. сдружения	82259973				Комисиони от ценности	13896288			
Лихви по влог. от фондове и разни сред. със спец. предназначение	4135365		14016681428		Комисиони от гаранции	25181282			
V. Лихви по расчетни и текущи сметки:					Комисиони от разни	52512142			
Лихви по расчетни сметки	1732286915				Порто	182118469			
Лихви по тек. с/ки на профсъюзи и общ. организации	10304694				Комисиони от чужди валути	1589441062		2668133738	
Лихви по тек. с/ки на ТКЗС	20556834				Разни доходи	405220599			
Лихви по тек. с/ки на частно-стоп. предприятия	41138056				III. Курсова разлика и други от валутни операции:				
Лихви на разни	14857331		227146833		Разлика курса от камбио			9208127038	
VI. други разходи:					IV. Разни:				2695771
Комисиони на иностр. кореспонд.	420772								
Порто	86086835								
Такси за прости и преп. писма	142027077								
Такси за ценни писма и пратки	4172765								
Такси за колетни пратки (с и без обявена стойност)	15320978								
Такси за ценни пратки (групове)	23787942								
Командировачни пари за придружител на групове	9443617								
Разни извънбюджетни разходи	141284211		422544194						
VII. Курсова разлика и други от валутни операции:									
Разлика курса от камбио			12336						
VIII. Суми за минаване в загуба			6573623						
IX. Разни:									
			45799460						
Печалба:			1239906729						
Всичко			36334028563		Загуба				
									36334028563

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Гл. счетоводител:
Ст. счетоводител:

Н-на Управление: